

ISSN 2353-9569

Edu-wsparcie

czasopismo elektroniczne

Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie

Biblioteka Pedagogiczna
w Ciechanowie

Nr 7

Ciechanów 2017

Redakcja:

Grażyna Brzezińska
Bożena Lewandowska
Monika Biedrzycka-Gładka

e-mail: biuletyn.bpciechanow@gmail.com

tel. 23 672 33 77 w. 25

BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA W CIECHANOWIE

ul. 17 Stycznia 49

06-400 Ciechanów

tel. 23 672 33 77

<http://www.bpciechanow.edu.pl/>

bpciechanow@gmail.com

SPIS TREŚCI

ZASADY PUBLIKACJI	1
OD REDAKCJI	2
FELIETONY	
Grażyna Brzezińska <i>Rozmowy o czytaniu (7). "Klub 37"</i>	3
Z WARSZTATU NAUCZYCIELA	
Bożena Lewandowska <i>Webinaria w doskonaleniu zawodowym nauczycieli</i>	5
Bożena Lewandowska <i>Wirtualna tablica w pracy nauczyciela</i>	8
Jolanta Nagiel <i>Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona</i>	11
Jolanta Bilińska <i>Eksploatorzy dziejów naszej małej ojczyzny</i>	14
WARTO WIEDZIEĆ	
Monika Biedrzycka- Gładka <i>O złości</i>	17
Agata Mierzwa <i>Ochrona praw dziecka w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.</i>	21
Anna Wesółowska <i>Terapeutyczna moc lektury - o zaletach czytania dzieciom bajek, które leczą</i>	25
Agnieszka Kołodziejska <i>Wolontariat - praca na rzecz słabych i pokrzywdzonych</i>	34
RELACJE	
Jolanta Bilińska <i>Obrzędowość świąt wielkanocnych</i>	37
Renata Grabowska <i>Powiatowy konkurs literacki "Złap niezwykłą książkę"</i>	40
Anna Mieszkowska <i>I powiatowa edycja konkursu "Wydajemy Własną Książkę"</i>	46
ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Agata Mierzwa <i>Rzecznik Praw Dziecka. Prawa dziecka</i>	57
Mirosława Ostrowska <i>Tolerancja</i>	62
POZNAJMY SIĘ – Gabriela Korpanty	65

WARTO PRZECZYTAĆ.....	67
WSPIERAJ SWOJĄ BIBLIOTEKĘ.....	70
NOTY O AUTORACH.....	71

ZASADY PUBLIKACJI

- Czasopismo elektroniczne BP w Ciechanowie jest półrocznikiem, który ukazuje się na przełomie maja/czerwca oraz listopada/grudnia.
- Materiały do kolejnych numerów można przysyłać najpóźniej na 1 miesiąc przed ukazaniem się czasopisma na adres e-mail: biuletyn.bpciechanow@gmail.com
- Wymagany format dokumentu:
czcionka: Times New Roman, 12 pkt,
odstęp między wierszami: 1,5 pkt,
marginesy normalne: 2,5 cm,
objętość: do 5 stron formatu A- 4.
- Zamieszczanie publikacji wiąże się z nieodpłatnym udostępnieniem tekstów w Internecie.
- Za treść publikacji, naruszanie praw autorskich, itp. odpowiedzialność ponoszą autorzy prac.
- Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania korekty w przysłanych tekstach, jednak bez naruszania treści publikacji.
- Do publikacji należy dołączyć informacje o autorze (imię, nazwisko, miejsce pracy, ewentualnie krótka notka biograficzna), adres e-mail. W przypadku chęci otrzymania potwierdzenia zamieszczenia publikacji oraz zaświadczenia o współpracy z biblioteką również adres pocztowy.
- Przesłanie pracy ze swoimi danymi uznaje się za jednoznaczne z podpisaniem zgody na przetwarzanie danych osobowych zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. nr 133 poz. 883 z późn. zm. oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 50 poz. 580).

OD REDAKCJI

W bieżącym numerze znajdą Państwo siódmy już felieton z cyklu „Rozmowy o czytaniu”. Polecamy rubrykę „Warto wiedzieć” a w niej m.in. artykuł dotyczący czynników wyzwalających złość, różnych sposobów jej okazywania i radzenia sobie z nią. Piszemy również o terapeutycznych wartościach lektur, zaletach czytania bajek dzieciom, czyli o bajkoterapii. Przedstawiamy prawa dziecka zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. oraz historię i ideę wolontariatu w związku z ogłoszeniem przez MEN roku szkolnego 2016/2017 – Rokiem Wolontariatu.

Przybliżamy dwa tematy związane z technologią informacyjno-komunikacyjną: webinaria będące ciekawą i ważną formą szkoleń on-line w doskonaleniu zawodowym nauczycieli oraz wirtualną tablicę, doskonale wspierającą na co dzień pracę e-nauczyciela. Proponujemy atrakcyjną formę zajęć jaką jest „questing”. Prezentujemy nowoczesny portal udostępniający w sieci zbiory Biblioteki Narodowej – POLONA.

Zachęcamy do zapoznania się z relacjami z ciekawych zajęć i imprez bibliotecznych. Szkoła Podstawowa nr 5 w Ciechanowie przedstawia relację z zajęć na temat tradycji polskich związanych ze świętami Wielkanocy i ich symboliką. Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie, Filia w Płońsku podsumowuje ogłoszony przez siebie powiatowy konkurs literacki „Złap niezwykłą książkę” przeznaczony dla uczniów powiatu płońskiego oraz zwycięską pracę Julianny Warchoń. Przedstawiamy również relację z I powiatowego konkursu „Wydajemy Własną Książkę”, zorganizowanego przez Bibliotekę Pedagogiczną w Ciechanowie, w którym kilkadziesiąt uczniów zostało laureatami na etapie powiatowym a kilkoro uczniów zdobyło nagrody w kategorii literackiej i plastycznej na etapie wojewódzkim w Warszawie.

Oprócz tego stałe rubryki: „Warto przeczytać” oraz „Zestawienia bibliograficzne”. Tym razem w ramach cyklu „Poznajmy się...” chcemy przybliżyć Państwu sylwetkę uczennicy klasy III Szkoły Podstawowej nr 4 w Ciechanowie, finalistki I powiatowej edycji oraz XXIV wojewódzkiej edycji konkursu „Wydajemy Własną Książkę” – Gabrieli Korpanty. Zachęcamy kolejne szkoły i biblioteki do promocji swojej oferty na łamach naszego pisma. Zapraszamy do lektury!

Redakcja

Rozmowy o czytaniu (7) „KLUB 37”

Biblioteka Narodowa ogłosiła doroczny raport o stanie czytelnictwa. Rewolucji nie ma. Tak jak rok temu tylko 37% Polaków powyżej 15 roku życia przeczytało w ubiegłym roku przynajmniej 1 książkę.

Należę do tego „Klubu” i jestem zafascynowana faktem, że w polskiej sieci internetowej czytanie robi się coraz modniejsze. Ta aktywność – głównie młodych ludzi – jest spontaniczna, ale zaczyna przybierać ramy zorganizowanych akcji i docierać do coraz większego kręgu odbiorców. W ubiegłym roku wpisy z książką w tle zostały wyświetlone 41 mln razy. Jedną z takich akcji był klub „Zaksiążkowani”. Uczestnicy co miesiąc czytali wybraną przez siebie pozycję (z pośród 6 propozycji) – potem odbywała się dyskusja. Na jej bazie powstawały blogi z recenzjami, omówieniami, sugestiami i możliwością poznania ludzi o podobnych zainteresowaniach.

Do popularyzacji czytania wciągnięto Instagram – stworzony głównie do publikowania ładnych zdjęć. Polskie *hashtagi* są uroczą inspiracją dla miłośników książek (np. *#teraz czytam*, *#czytam*, *#książka*). Można dzięki nim wędrować między tysiącami zdjęć książek i ich autorów, którzy próbują namówić świat do czytania. Prezentują szczęśliwych ludzi i ich literackie wybory. Piękne, błyszczące okładki, stare woluminy, zestawy książek lub książki z zestawem przekąsek i napojów towarzyszących ich czytaniu. Fotografie te z powodzeniem mogą konkurować z blogami modowymi (popularnymi wśród mniej ambitnych internautów).

Te działania są skuteczne, co wynika z wpisów osób, które jako wcześniej zdeklarowani przeciwnicy czytania wciągnęli się w którąś z akcji rówieśników (np. „Przeczytam 52 książki w rok”). Czasem piszą, że dzięki przypadkowemu znalezieniu bloga czy Instagramu zaczęli czytać albo założyli własne książkowe konto.

To bardzo budujące i optymistyczne.

Zastanawiam się tylko, czy w związku z tak dużą aktywnością w sieci, Bibliotece Narodowej nie umykają w statystykach osoby czytające. Bo są też inni czytelnicy. Sama znam ludzi, którzy nie zaglądając do książek papierowych konsumują wiele treści za

FELIETONY

pośrednictwem Internetu. Czytając 50 krótkich, wartościowych artykułów w sieci wynoszą zapewne z lektury więcej niż czytelnik „50 twarzy Greya”.

Badając stan czytelnictwa w przyszłości należałoby wziąć pod uwagę fakt, że zmienia się kultura czytelnicza, a Internet daje ogromne szanse miłośnikom tego medium i tradycyjnym czytelnikom książek.

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

Bożena Lewandowska
Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie

Webinaria w doskonaleniu zawodowym nauczycieli

Webinaria to szkolenia lub seminaria online, które odbywają się w wirtualnych pokojach, za pośrednictwem Internetu. Umożliwiają dwustronną komunikację między prowadzącym spotkanie a uczestnikami. Ze względu na jednoczesną obecność uczestników w trakcie szkolenia, mają charakter synchroniczny. Są rodzajem e-learningu, wykorzystującym transmisję audio-wideo w czasie rzeczywistym.

Nazwa webinarium powstała z połączenia wyrazu *web* (oznaczającego po angielsku sieć) z częścią słowa seminarium.

Prosta rejestracja na szkolenie webinaryjne wymaga wpisania maila na stronie instytucji organizującej webinarium oraz potwierdzenia chęci uczestnictwa w nim. W przypadku szkoleń płatnych, po zaksięgowaniu wpłaty, uczestnicy otrzymują specjalny link i hasło niezbędne przy logowaniu do pokoju konferencyjnego.

Webinaria organizowane są przede wszystkim w celach biznesowych i szkoleniowych. Podczas webinarium oprócz emisji głosu i wideo, mogą również odbywać się pokazy slajdów. Osoba prowadząca szkolenie przedstawia uczestnikom zagadnienia w formie prezentacji i omawia kwestie merytoryczne. Uczestnicy webinarium mogą odpowiadać na czacie na zadawane przez lektora pytania, wypełniać testy oraz ankiety online, których wyniki pojawiają się na ekranie. Mogą się bezpośrednio kontaktować z prowadzącym – zadawać mu pytania i wyrażać własne opinie. W ten sposób spotkanie staje się interaktywne.

Webinaria mają z reguły ściśle określony czas, najczęściej ograniczony do 60 minut. Ich dużą zaletą jest ograniczenie kosztów organizacji szkolenia, przez co mogą stanowić alternatywę dla szkoleń tradycyjnych bądź ich uzupełnienie.

Z najciekawszych webinarium dla nauczycieli bibliotekarzy warto wymienić organizowane przez:

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

- Program Rozwoju Bibliotek (<http://www.biblioteki.org/webinaria.html>), m.in. „Bibliotekarz w trampkach, czyli jak przyciągnąć młodych do biblioteki”, „Akcja Noc Bibliotek – czytelne korzyści dla Twojej biblioteki”, „O finansach... w bibliotece”, „Jak komunikować się z czytelnikiem i promować bibliotekę?”, „Biblioteka w social media”, „Praca w chmurze czyli po co bibliotekarzom dysk Google?”.

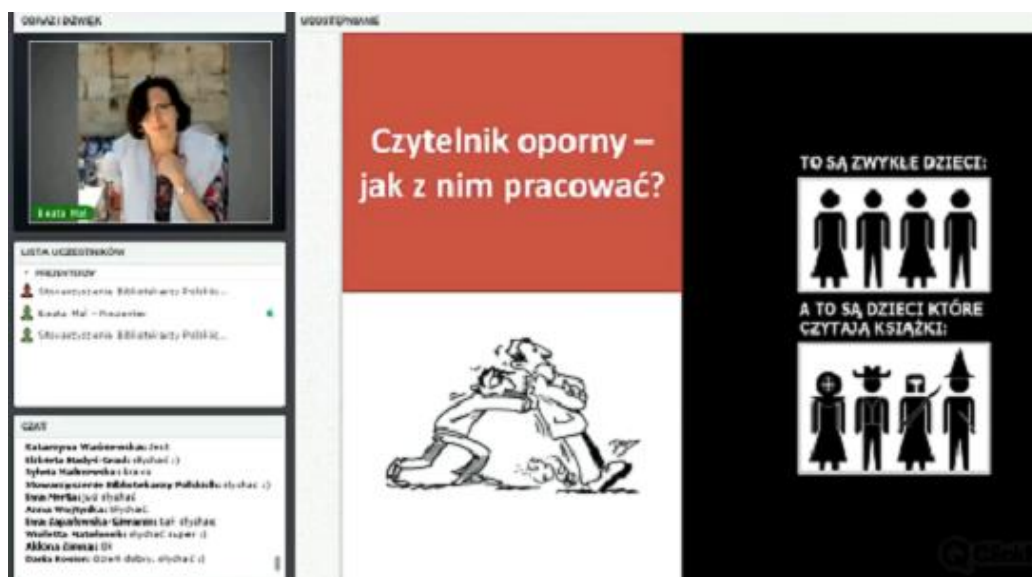

Nagranie webinarium „Bibliotekarz w trampkach, czyli jak przyciągnąć młodych do biblioteki”

http://www.biblioteki.org/webinaria/Bibliotekarz_w_trampkach_nagranie_webinarium.html

- serwis Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna SBP (<http://e-pedagogiczna.edu.pl/557,11.html>), m.in. „Czytelnik oporny – jak z nim pracować?”, „Crowdfunding jako alternatywne źródło pozyskiwania funduszy na projekty biblioteczne”, „Badanie satysfakcji użytkowników bibliotek”, „Projekt Analiza Funkcjonowania Bibliotek”.

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

Nagranie webinarium „Czytelnik oporny - jak z nim pracować?”

<http://e-pedagogiczna.edu.pl/557,11.html>

Akademia Webinaru (<http://akademiawebinaru.pl/>) prezentuje tematy z zakresu dydaktyki, metodyki nauczania oraz profilaktyki i terapii pedagogicznej i psychologicznej, przydatne w codziennej pracy dydaktycznej i wychowawczej z dziećmi i młodzieżą, jak również szkolenia związane z rozwojem osobistym czy doradztwem zawodowym.

Wiele pomysłowych webinarium prezentują Superbelfrzy RP na swoim blogu (<http://www.superbelfrzy.edu.pl/category/webinaria/>) oraz na kanale You Tube (<https://www.youtube.com/user/superbelfrzy/videos>).

Ciekawą ofertę bezpłatnych webinarium dla nauczycieli języka angielskiego, od metodologii nauczania, poprzez przygotowanie do egzaminów, sposoby oceny i motywacji uczniów po specjalne potrzeby edukacyjne, oferuje Fundacja *British Council* (<https://www.britishcouncil.pl/webinaria-dla-nauczycieli>).

Zachęcam nauczycieli do udziału w webinarium, do poszerzania własnych kompetencji i wymiany doświadczeń. Webinarium, jako forma szkoleń online, stwarzają możliwość rozwoju umiejętności i poznawania nowych zagadnień. Ułatwiają dostęp do środowiska edukacyjnego, znosząc jednocześnie bariery komunikacyjne i zapewniając anonimowość swoim uczestnikom.

Bożena Lewandowska
Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie

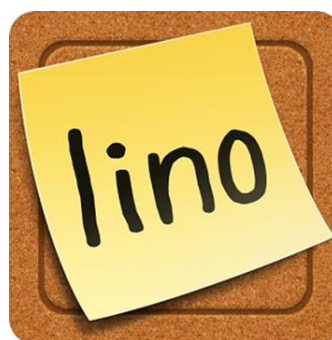
Wirtualna tablica w pracy nauczyciela

Wirtualna tablica korkowa służy do przypinania interesujących nas zdjęć i filmów wideo, nie tylko znalezionych w sieci. Można na niej umieszczać posty w formie notatek, linków do stron internetowych, zdjęć lub plików w różnych formatach. Znajdą na niej miejsce również materiały edukacyjne, pomoce dydaktyczne, pomagające w zrozumieniu tematu bądź utrwaleniu bieżących wiadomości. Wirtualna tablica jest doskonałym sposobem na przeprowadzenie lekcji metodą odwróconą, obszarem roboczym do współpracy uczniów i nauczycieli, sposobem gromadzenia zbiorów czy organizowania prostych konkursów. Może być także e-portfolio, miejscem dzielenia się np. polecanymi książkami czy filmami, zamieszczania mapy myśli, zbiorów prac dzieci, linków do stron przydatnych podczas prowadzenia kółka zainteresowań, itp.

Tablicę można wykonać np. w darmowym programie Lino (<http://en.linoit.com/> - kurs dostępny na platformie Moodle Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie) bądź Padlet (<https://pl.padlet.com/>), za którymi przemawiają łatwość i intuicyjność obu aplikacji czy całkowity brak opłat.

<http://ctreichler.wikispaces.com/Padlet>

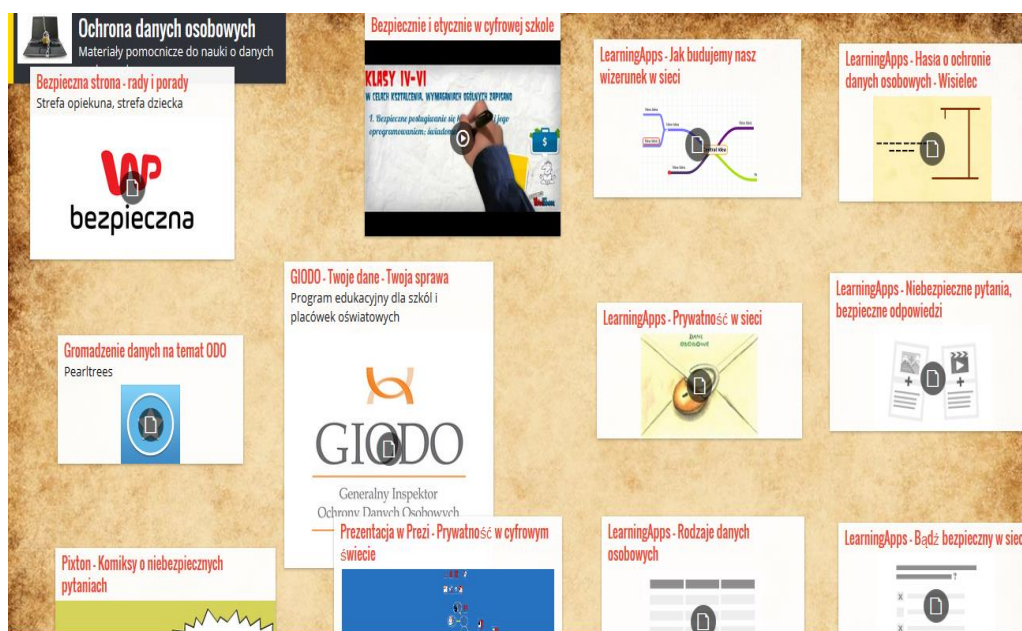

<http://en.linoit.com/>

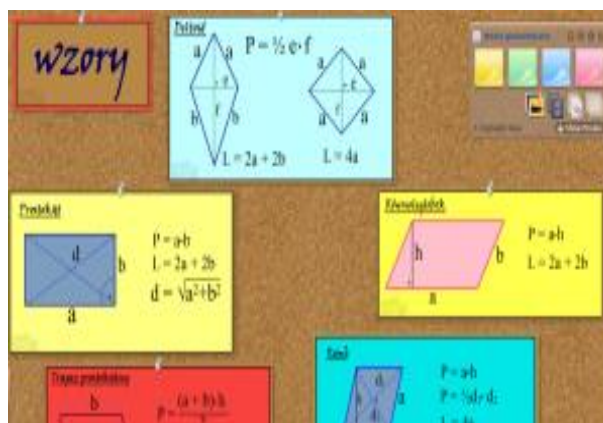
Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

Po rejestracji i założeniu konta można nadać nazwę tablicy, spersonalizować tło, intuicyjnie dodawać informacje. Przypiętą „informację-karteczkę” można dowolnie przesuwać i edytować. Oba programy umożliwiają współdzielenie się tablicą z innymi użytkownikami, udzielanie dostępu wybranym osobom a w wariancie publicznym – zezwalają każdej osobie na dostęp do nich. Udostępnianie tablicy następuje poprzez wygenerowanie linku do osadzenia na blogu bądź stronie internetowej, wysłanie odnośnika na e-mail oraz udostępnienie tablicy na portalu Facebook czy Twitter.

Przykłady tablic tematycznych

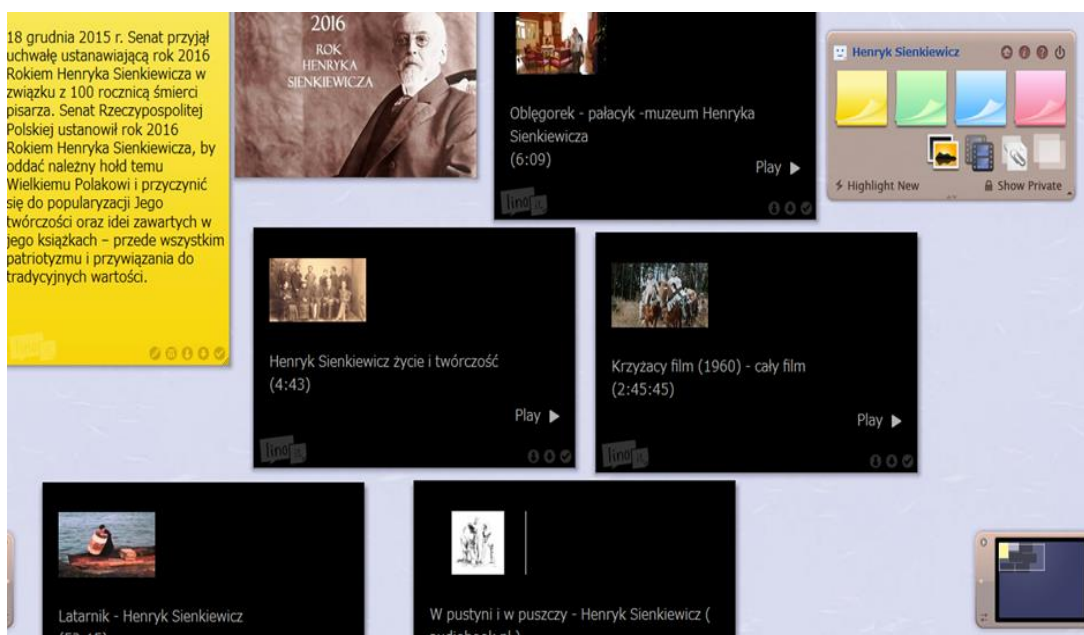

<http://dodo-bezpiecznie.blogspot.com/2014/10/jak-to-zrobic-poradniki-i-samouczi.html>

<http://www.superbelfrzy.edu.pl/pomyslodajnia/do-czego-wykorzystuje-wirtualna-tablice-korkowa/>

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

Kurs e-learningowy „*Wirtualna tablica Lino miejscem promocji biblioteki i upowszechniania czytelnictwa*” na platformie Moodle Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie

<http://moodle.bpciechanow.pl/>

Dużymi zaletami programów są możliwości:

- dodawania własnych plików oraz z sieci (dokumenty, grafika, filmy, audiobooki, strony www),
- edycji grafiki,
- udostępniania tablicy innym osobom,
- zaproszenia do współpracy uczniów.

Polecane przeze mnie aplikacje przyczyniają się do uatrakcyjniania lekcji, angażują uczniów w proces uczenia się, pozwalają na dzielenie się z innymi swoją wiedzą i umiejętnościami. Są ciekawymi i łatwymi w obsłudze narzędziami internetowymi wspierającymi pracę grupową oraz e-nauczyciela.

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

Jolanta Nagiel
Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie

Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona

W dniach 22-23 maja uczestniczyłam w X Krajowej Konferencji Nauczycieli Bibliotekarzy, która odbyła się w Warszawie w Bibliotece Narodowej. Organizatorami spotkania był Instytut Badań w Oświacie oraz Biblioteka Narodowa.

W programie konferencji zaplanowano wykład poświęcony bibliotekom szkolnym po reformie systemu oświaty, szkolenie z psychologiem, warsztaty czytelnicze, omówiono aktualne problemy środowiska nauczycieli bibliotekarzy. Głównym punktem programu konferencji była jednak prezentacja serwisu Cyfrowej Biblioteki Narodowej (CBN) Polona. Uczestnicy konferencji mogli nie tylko zapoznać się z prezentacją serwisu, ale mieli również możliwość samodzielnej pracy z jego zasobami, w trakcie specjalnych warsztatów przy komputerach.

Polona powstała w 2006 roku i stale była rozbudowywana i dofinansowywana. Oficjalnie została otwarta 20 czerwca 2013 r. przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego i Dyrektora Biblioteki Narodowej dr. Tomasza Makowskiego.

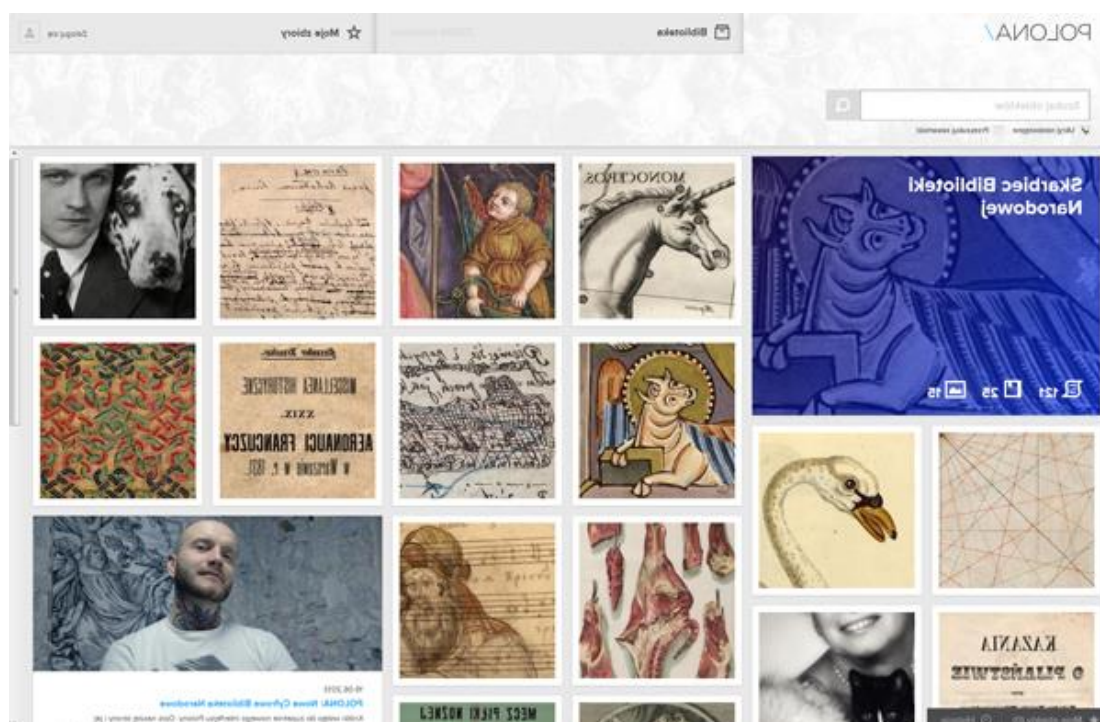
Polona prezentuje przede wszystkim dokumenty stanowiące ogólnopolskie dziedzictwo kulturowe, literackie, historyczne i artystyczne. Pierwszeństwo przy publikacji w bibliotece cyfrowej mają zbiory zazwyczaj nie udostępniane czytelnikom, szczególnie chronione, takie jak: najcenniejsze rękopisy, stare druki, pierwsze wydania największych dzieł literatury polskiej czy dokumenty konspiracyjne z okresu II wojny światowej. Zamiarem twórców CBN jest umożliwienie użytkownikom z kraju i całego świata kontaktu z książkami, czasopismami i innymi typami dokumentów, które składają się na obraz polskiej kultury, a które ze względu na ich wartość, niepowtarzalność i często zły stan zachowania nie są udostępniane publicznie. Innymi słowy, CBN Polona wirtualnie otwiera przed czytelnikami magazyny i skarbcę Biblioteki Narodowej. Udostępnione dokumenty należą najczęściej do domeny publicznej, co oznacza, że ich autorskie prawa majątkowe wygasły i dokumenty są

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

udostępnione do bezpłatnego użytku publicznego. Pozwala to użytkownikom na ich kopiowanie, modyfikowanie i rozpowszechnianie bez ograniczeń. Polona jest systemem, który się rozwija. Do Repozytorium codziennie wpływa około 100 000 skanów, a w Polsce pojawia się ponad 1000 nowych obiektów. Prowadzone są prace, których celem jest zwiększenie szybkości skanowania i udostępniania cyfrowych kopii zbiorów Biblioteki Narodowej.

Zbiory zostały pogrupowane w szereg kategorii: „Czasopisma”, „Rękopisy”, „Mapy – Atlasy”, „Druki ulotne”, „Fotografie”, „Grafika – Rysunki”, „Pocztówki”, „Nuty”. Wyszukiwarka posiada wiele opcji pozwalających zawęzić i ułatwić wyszukiwanie: według autora, czasu powstania, źródła, miejsca, wydawcy, języka, słów kluczowych, gatunku i częstotliwości ukazywania się.

Pierwsza strona Polony grafiką przypomina portal społecznościowy. Okienka ze starymi rysunkami, fragmentami obrazów, tekstami. „Cyfrowa pinakoteka” jest codziennie aktualizowana, a na stronę wybierane są ciekawostki i perełki wydawnicze. Po kliknięciu w okienko otrzymujemy dokładny opis dzieła oraz narzędzia do pracy z dokumentem: zoom pozwalający oglądać najdrobniejsze detale, zakładki ułatwiające powrót do ostatnio oglądanego miejsca, możliwość robienia notatek na oglądanym tekście lub obiekcie zapisywanie obiektów w zakładce „Moje zbiory”.

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

CBN Polona składa się także z kolekcji tematycznych. Są to kolekcje prezentujące utwory największych polskich twórców: Mickiewicza, Słowackiego, Norwida, Kochanowskiego, pierwodruki literatury polskiej, skarby Biblioteki Narodowej i inne. Kolekcja nie jest jedynie zbiorem publikacji elektronicznych na dany temat, jej integralną częścią jest wprowadzenie, charakterystyka zbiorów będących tematem kolekcji i omówienie najciekawszych pozycji.

W kolekcjach Polony można znaleźć różnego typu dokumenty, które mogą wzbogacić warsztat nauczyciela, uatrakcyjnić zajęcia, pomóc przygotować uczniów do konkursów, egzaminów, olimpiad. Wartość zasobów Polony w procesie edukacji jest nie do przecenienia. Zachęcam więc do korzystania ze zbiorów Polony, nie tylko nauczycieli, ale również uczniów studentów i wszystkich zainteresowanych poszerzeniem swojej wiedzy. Ja osobiście jestem nią zafascynowana.

Bibliografia

<https://polona.pl/>

<http://www.bn.org.pl>

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

Jolanta Bilińska
Szkoła Podstawowa nr 5 w Ciechanowie

Ekspłoratorzy dziejów naszej małej ojczyzny

„Poprzez lekcje muzealne, źródła literackie, dokumenty historyczne, wykorzystanie multimedialnych narzędzi edukacyjnych – stajemy się odkrywcami własnej przeszłości...”

W ciągu całego roku szkolnego nauczyciele stają przed zadaniem organizacji zajęć pozalekcyjnych, czy zagospodarowania tzw. godzin karcianych, w taki sposób, aby uczniowie chętnie w nich uczestniczyli. Współczesne młode pokolenia nie są zainteresowane wykładami „spod tablicy”, gdzie prowadzący ma na celu przekazać określony zasób wiedzy a uczeń ją przyswoić.

Propozycją, która sprawi, że szkoła będzie dla ucznia atrakcyjna – może być „questing”. To obco nam brzmiące słowo oznacza „poszukiwanie”, ale jego wydźwięk ma wiele wspólnego z misją niosącą w sobie posmak przygody. Dla mnie, jako nauczyciela regionalisty, głównym celem questingu jest adaptacja przynależności do miejsca, w którym się mieszka. Ponadto, rozwijanie wielu umiejętności m.in.: dostrzegania, opisywania, wyszukiwania, dostosowania.

Questing działa dobrze na wszystkich, bez względu na indywidualny „pesel”. Pomyśl na realizację przygody w plenerze, to świetny sposób nie tylko na poszerzenie horyzontów. To także fajna zabawa oraz relaks. Dlatego, polecam questing nie tylko uczniom szkół podstawowych i średnich, także osobom dorosłym. Wartość dodana tej formy edukowania (szczególnie najmłodszych) polega na wprowadzeniu elementu tajemniczości oraz pierwiastka niesamowitej przygody.

Questing można przeprowadzić na każdych zajęciach, o każdej porze roku i praktycznie rzecz biorąc... wszędzie. Nie wymaga on szczególnej infrastruktury, dlatego jest uniwersalny na zasadzie „oprowadź się sam”. Zamiast kolejnych nudnawych i przydługich zajęć proponujemy uczniom fantastyczną alternatywę – lekcja w plenerze; w parku, na dziedzińcu zamkowym, w pobliskim lasku a nawet wśród miejskich uliczek i placów. W zamian, uczeń musi wcześniej przygotować się do eksplorowania rzeczywistości.

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

Z doświadczenia wiem, że nie jest z tym łatwo: zabawa to zabawa – po co wcześniej czytać i zapamiętywać informacje na temat zabytków, znanych postaci albo „na co komu” ważne daty. Niewiedza ucznia oraz nieznamość tematu przynosi (niestety!) bolesne straty emocjonalne. Uczeń nie zna odpowiedzi na pytania, nie przejdzie do kolejnego etapu, nie może liczyć na zwycięstwo, a przecież o współzawodnictwo i rywalizację tu chodzi... Z doświadczenia wynika, że w każdym kolejnym questingu właśnie uczniowie mniej przygotowani wypadają najlepiej; poczuli smak porażki i tym razem należycie się przygotowali.

Wiem, że oczekujecie drodzy czytelnicy/nauczyciele podpowiedzi: co należy zrobić, aby taki questing przeprowadzić. Jak zwykle zaczynamy od tzw. grupki wsparcia – dyrekcji i pracowników danej instytucji; zaprosimy koleżankę nauczycielkę bądź kolegę nauczyciela do współpracy. Polecam również zachęcić rodziców uczniów, może ktoś z nich zechce sprawdzić miejsce i trasę questingu oraz pomoże opracować i wydrukować polecenia/zadania/zagadki, przygotuje symboliczne artefakty, „podrzuci” kilka pomysłów. Ważne! Jeśli nie znamy dokładnie terenu sprawdzmy wcześniej, czy jest to obszar bezpieczny dla naszych podopiecznych. Znajdźmy miejsca „skrytek” dla naszych skarbów, do których dotrą uczestnicy questingu tropiąc ślady z pomocą odgadywanych zagadek, haseł itd. Każdy temat jest dobry, a treści dobieramy pod kątem potrzeb programowych.

Z WARSZTATU NAUCZYCIELA

Nasza wyobraźnia nie zna granic, idźmy więc za głosem „duszy dziecka”, które odnajdujemy w sobie. Gdy byliśmy „nieco młodszy” bawiliśmy się w podchody. Był to bardzo popularny sposób rywalizowania ze sobą podwórkowych grup, oddziałów klasowych także drużyn zuchowych bądź harcerskich. Sztab wymyślał konkurencje (dziesięć przysiadów, zaśpiewać piosenkę, odpowiedz na pytanie), wskazywał kierunek poszukiwań.

Na tego, kto wykaże się wiedzą (!!!), sprytem, inteligencją, znajomością obsługi kompasu, liczenia kroków podczas marszobiegu oraz wytrzymałością... czeka zwycięstwo oraz skarb! Jeśli ktoś z nauczycieli chce rozpocząć swoją przygodę z tą modną i coraz popularniejszą metodą edukacyjną – zachęcam ogromnie. Dobrze byłoby poszukać sponsora, który ufunduje dla zwycięzców nagrody w postaci słodyczy, artykułów piśmienniczych, bądź innych. Pakujemy „ten skarb” do skrzyni i stanowi on główną nagrodę dla najlepszego zespołu poszukiwawczego.

Metoda questingu jest nową formą edukacyjną w placówkach oświatowych. Udowodniono, że nauka poprzez działanie jest najlepszą formą uczenia uczciwego współzawodnictwa, pracy w zespole, nawiązania nowych przyjaźni, wzajemnego porozumienia, zwiększenia zainteresowania... i mobilizacją do nauki poprzez czytanie. Warto sięgnąć po questing – najlepszym podziękowaniem za trud włożony w jego przygotowanie, jest radość naszych uczniów z dobrze wykonanego zadania oraz wspólnej zabawy.

WARTO WIEDZIEĆ

Monika Biedrzycka-Gładka
Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie

O złości

Każdy z nas od czasu do czasu odczuwa złość. Jest to uczucie jak najbardziej naturalne i jeśli potrafimy nad nim zapanować, odpowiednio je przeżyć, to może przynieść nam wiele korzyści. Dzięki złości na przykład mamy energię do działania, wprowadzania zmian w swoim życiu, obrony swoich praw. Złość pojawia się także w sytuacjach konfliktowych i warto wiedzieć, że dobrze rozwiązany konflikt pogłębia relacje między ludźmi. Jednak, gdy złość wymyka się nam spod kontroli, może mieć to bardzo destrukcyjny wpływ na nasze życie – niszczyć nasze relacje, psuć nasz wizerunek w oczach innych, wpędzać nas w poczucie winy lub żalu. Uczucie złości często także maskuje inne uczucia np. lęk, niepewność, wstyd, żal, rozczarowanie, poczucie odrzucenia lub frustrację wynikającą z niemożności zaspokojenia jakiejś ważnej dla nas potrzeby. Dlatego odczuwając złość warto przeanalizować co się za nią kryje. Złość pojawia się w nas także w sytuacjach, w których zagrożona jest nasza samoocena. Gdy słyszymy krytykę, negatywną ocenę, wtedy uruchamiają się nam przekonania np. „jestem gorszy” i czujemy się bezwartościowi, niekochani, a w efekcie wybuchamy złością.

W wielu przypadkach czynnikiem wyzwalamym złość są nasze przekonania, czyli myśli, które pojawiają się w odpowiedzi na sytuację. Sytuacja uruchamia w nas pewne przekonanie a to z kolei powoduje odczuwanie emocji i określony sposób reakcji. Gdyby było tak, że to sytuacja powoduje w nas złość, to wszyscy w obliczu tego samego zdarzenia zachowywaliby się identycznie, reagowaliby tak samo, a dobrze wiemy, że tak nie jest. Ważne są przekonania, jako ogniwo pomiędzy sytuacją a emocją. To od naszych przekonań i naszej interpretacji sytuacji zależy jakie emocje poczukujemy np. silny gniew czy też tylko lekką irytację.

Zdarza się, że czyjeś negatywne zachowanie powoduje, że zawężamy nasze myślenie i spostrzegamy tę osobę tylko przez pryzmat tego zdarzenia. Przyklejamy tej osobie pewną „etykietkę”, koncentrując się wyłącznie na jej wadach, ignorując zupełnie jej zalety. Jeśli na przykład nasz małżonek porzucił ubrania po domu, zaczynamy spostrzegać go jako

WARTO WIEDZIEĆ

„bałaganiarza”, zapominając, że rano przygotował śniadanie i pozmywał po obiedzie. Często też interpretujemy zachowanie drugiej osoby, przypisując jej złe intencje np. „Spóźnił się na spotkanie, bo mu na mnie nie zależy”. Nie uwzględniamy innych alternatywnych sposobów wyjaśnienia spóźnienia (np. rozmowa z szefem, która się przeciągnęła) i w ten sposób generujemy w sobie „złość”. Nasze oczekiwania wobec innych także często pozostają nie wyrażone wprost, co uniemożliwia innym sprostanie tym oczekiwaniom. Na przykład chciałabym, żeby mąż kupował mi czasem kwiaty, ale nie mówię mu o tym, ponieważ uważam, że sam powinien się tego domyślić.

Każdy z nas ma także swój zestaw przekonań co do tego, „jak być powinno”. Nauczyciele mogą np. być przekonani o tym, że „uczniowie powinni zachowywać się cicho na lekcji”. Kobieta może mieć przekonanie, że zawsze powinna mieć czysto w domu. Te przekonania nabywamy w procesie wychowania i nie zawsze sobie zdajemy z nich sprawę. Jeśli są one trudne do zrealizowania, to mogą nas wpędzać w poczucie winy albo żalu. Gdy rzeczywistość okazuje się inna od naszych przekonań, to czujemy zawód, rozgoryczenie i reagujemy gniewem. Zmiana przekonań jest jednak możliwa. Zamiast myśleć „Powinnam zawsze mieć czysto w domu” lepiej jest myśleć „Chciałabym mieć zawsze czysto w domu, ale nie zawsze jest to możliwe”. Takie przeformułowanie przekonań może pomóc nam w nazywaniu naszych uczuć i zidentyfikowaniu potrzeb, co w efekcie umożliwi ich wyrażenie bez gniewu.

Samo odczuwanie złości poza tym, że nie należy do przyjemności, najczęściej nie przysparza nam kłopotów. Problemy zaczynają się wtedy, gdy nie umiemy nad złością panować. Nasze zachowanie w sytuacji odczuwania złości jest wyznacznikiem naszej umiejętności radzenia sobie z nią. Ludzie reagują na różne sposoby. Po pierwsze niektóre osoby starają się stłumić złość, którą odczuwają. Tłumienie złości może wręcz złość utrwać. Nie wyrażona złość powoduje skrywany żal (czasami latami) i przy różnych okazjach dochodzi do głosu np. ktoś wybucha gniewem w sposób nieadekwatny do sytuacji. Może też przerodzić się w zgorzknienie i krytycyzm czy bierną agresję. Osoby, które starają się nigdy nie okazywać swoich gniewnych uczuć, często rozpamiętują swoje poczucie krzywdy czy żalu przez co nieustannie podsycają gniew, nie zaznając spokoju. Poza tym tłumienie emocji prowadzi do wielu schorzeń m.in. chorób układu pokarmowego, chorób układu oddechowego czy też depresji.

WARTO WIEDZIEĆ

Po drugie są tacy, którzy wyrzucają emocje na zewnątrz poprzez „wyżycie się” na kimś lub na czymś. Ta metoda niestety grozi utratą dobrego wizerunku w oczach innych, rozpadem relacji z innymi, obniżeniem swojej samooceny. O takich osobach mówi się, że gdy wpadają we wściekłość, to są nieobliczalne. Tak reagują sprawcy przemocy (zarówno fizycznej, jak i emocjonalnej). Bliscy takich osób żyją w ciągłym napięciu. Szczególnie bezbronni wobec takiego sposobu reakcji są dzieci, które nie mają jeszcze dojrzałych mechanizmów obronnych i są zależne od dorosłych.

<http://www.czasmany.com/2013/03/zosc-i-gniew.html>

Po trzecie są też osoby, które starają się zapanować nad swoją złością i wyrazić ją w sposób konstruktywny. Osoby te wyrażają emocje, ale w taki sposób, który nie rani innych i nie jest też autodestrukcyjny. Tutaj z pomocą przychodzą techniki komunikacyjne oraz asertywność. Jeśli pojawiają nam się w głowie negatywne myśli, które „nakręcają” naszą złość, to należy się nimi zająć i je przeformułować. Przekształcone myśli powinny być zgodne z tym, co odczuwamy, ale nie powinny być raniące dla innych. Rozważmy następujący przykład: Przyjaciółka zapomniała o naszych urodzinach i mamy ochotę się z nią pokłócić. Możemy jej powiedzieć „Posłuchaj wczoraj miałam urodziny, nie złożyłaś mi życzeń i jestem z tego powodu zła. Tak naprawdę jest mi przykro, że zapomniałaś”. W tym zdaniu nie obrażamy przyjaciółki, ani jej nie oceniamy. Pamiętajmy, aby oddzielić zachowanie od osoby (nie podobało nam się zachowanie, a nie osoba). Opisujemy fakty – warto to zrobić w sposób

WARTO WIEDZIEĆ

jasny i precyzyjny opisując konkretne zachowanie – „Nie złożyłaś mi życzeń”. Następnie wyrażamy swoje uczucia, dzielimy się tym, co odczuwamy w tej sytuacji – złość, pod którą ukrywa się smutek, żal, rozczarowanie. I to jest też ważna kwestia, aby dotrzeć do prawdziwej przyczyny złości – co się pod nią kryje? Jakie myśli powodują moją złość? Czy może pomyślałam sobie, że nie jestem już ważną osobą dla mojej przyjaciółki? Jeżeli uruchomiły mi się myśli tego typu, to warto je przekształcić na bardziej realistyczne i neutralne np. „Możliwe, że zapomniała o moich urodzinach, ale każdemu czasem zdarza się zapomnieć o czymś ważnym, to ludzka rzecz”. Warto się także zastanowić nad tym, jakie ważne dla nas potrzeby nie zostały w tej sytuacji zaspokojone? Może to być potrzeba szacunku albo poczucia bycia kimś wyjątkowym dla przyjaciółki. Przy analizie sytuacji warto także zatrzymać się chwilę nad tym, do czego potrzebna mi złość, czy może mam z niej jakieś korzyści? Może być tak, że to jest jedyny sposób w jaki mam poczucie kontroli nad sytuacją, mam poczucie wpływu. Wtedy trzeba poszukać innych sposobów, w jakie mogę zaspokajać te ważne dla mnie potrzeby. Jeśli nie zatrzymamy się nad sytuacją i jej nie przeanalizujemy to istnieje duże prawdopodobieństwo, że w podobnych okolicznościach ponownie zareagujemy gniewem.

Oczywiście w sytuacji wyrażania naszych emocji bardzo ważny jest sposób mówienia. Ton głosu powinien być na takim poziomie, na jakim zazwyczaj mówimy, gdy jesteśmy spokojni, nie podniesiony. Powinniśmy mówić spokojnie, bez pośpiechu. Można wręcz celowo spowalniać mówienie i wyrównywać oddech, żeby się „nie nakręcać” w trakcie wypowiedzi. Gdy emocje zaczynają wymykać się nam z pod kontroli lepiej przerwać rozmowę, aby dać sobie czas na ochłonięcie. Do uspokajania ciała i emocji przydatne są techniki oddechowe, ćwiczenia relaksacyjne, ponowna analiza sytuacji. Gdy emocje opadną, wtedy można wrócić do rozmowy. Można także pokazać, że złość nie jest dla nas komfortowym stanem. „Jestem zła z powodu tego, że zapomniałaś o moich urodzinach. Ale wcale nie czuję się z tym dobrze, bo nie lubię czuć do ciebie żalu i wolej jak jest między nami dobrze, ale jest mi jednak bardzo przykro, że zapomniałaś o takim ważnym dla mnie dniu”.

Bibliografia

Wright H. Norman, Sztuka porozumiewania się. Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 1997. ISBN 83-85435-21-2.

Agata Mierzwa

Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie. Filia w Mławie

Ochrona praw dziecka w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

W polskim ustawodawstwie zasadniczymi dokumentami odnoszącymi się do praw dziecka są: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., Konwencja o Prawach Dziecka jak również ustawy uszczegóławiające prawa dziecka: kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawa o systemie oświaty, ustawa o aktach stanu cywilnego, ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz inne¹.

Zgodnie z artykułem 87 Konstytucji RP *źródłami powszechnie obowiązującego prawa RP są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia*². Artykuł 91 ust. 2 Konstytucji daje międzynarodowym umowom nadrzędną rolę obowiązywania: *Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową*³.

Rozdział II Konstytucji RP – *Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela* omawia zagadnienie regulacji praw człowieka. Do katalogu praw przysługujących każdemu, a więc i dzieciom z racji samego człowieczeństwa, szczególnie istotny jest artykuł 72 ust. 1 Konstytucji RP: *Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją*⁴. Stanowi on gwarancję ochrony praw dziecka i uwzględniają zasadę dobra dziecka. Właśnie ten artykuł stanowi przewodnią dyrektywę treści licznych regulacji prawnych⁵.

---

1 M. Kolankiewicz, *O prawach małych dzieci wychowywanych poza rodziną*. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2012, nr 5, s. 3.

2 *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997* (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

3 *Ibidem*.

4 *Ibidem*.

5 P. J. Jaros, *Rzecznik Praw dziecka w Polsce*, Biuro Rzecznika Praw Dziecka, Warszawa 2013, s. 75.

WARTO WIEDZIEĆ

Inną ważną normę określa art. 40, stanowiący zakaz tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania i karania: *Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych*⁶. Nie wolno więc w stosunku do dzieci używać surowych i poniżających jego godność metod wychowawczych, ani bić. Konstytucja podkreśla wagę środowiska rodzinnego, a równocześnie podejmuje kwestię ochrony praw dziecka, czego przykładem jest ustanowienie Instytutu Praw Dziecka⁷.

Kluczową rolę w zakresie regulacji praw, obowiązków i odpowiedzialności rodziców mają tu art. 47, 48 oraz 53 ust. 3 Konstytucji RP. Przedmiotem pierwszego z nich, czyli art. 47, jest ochrona życia rodzinnego w obrębie związków pomiędzy małżonkami oraz pomiędzy rodzicami a dziećmi. Treść jego należy rozumieć jako zakaz ingerowania w życie prywatne i osobiste każdej jednostki ludzkiej oraz jako zakaz podejmowania przez organy państwowe działań naruszających tę sferę⁸. Z kolei artykuł 48 ust. 1 podejmuje kwestię praw rodziców jak również ograniczenia bądź pozbawienia praw rodzicielskich. Stanowi on, że: *Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania*⁹. Znaczący to tyle, iż wolność człowieka odnosi się do prawa rodziców do wychowania dzieci według swoich przekonań.

Rodzina, środowisko szkolne oraz instytucje odpowiedzialne za wychowanie dzieci i młodzieży, winny stanowić ważną rolę w kształtowaniu osobowości młodego człowieka¹⁰. Prawo rodziców do wychowania potomstwa zgodnie z własnymi zasadami nie odbiera dzieciom woli wyboru wyznania oraz przekonań. Obowiązkiem rodziców jest natomiast uwzględnianie tych praw¹¹. Rodzicom nie wywiązującym się ze swoich obowiązków rodzicielskich lub też mającym negatywny wpływ na kształtowanie się osobowości dziecka tylko sąd może ograniczyć lub całkowicie pozbawić ich praw rodzicielskich¹².

---

⁶ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

⁷ W. Skrzydło, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2009, s. 45.

⁸ P. J. Jaros, op. cit., s. 71.

⁹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

¹⁰ W. Skrzydło, op. cit., s. 51.

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Ibidem*.

Jakiegokolwiek działania w tym zakresie powinny uwzględniać priorytet, jakim jest *dobro dziecka*. Niezaprzeczalnym jest fakt, iż dla dobra każdego człowieka prawa określone w artykule 48 Konstytucji RP powinny być respektowane, zaś sprawa ich ochrony jest najważniejszym elementem polityki wewnętrznej każdego narodu – państwa¹³.

Reasumując, warto powiedzieć, że zasadniczym prawem i obowiązkiem rodziców, wynikającym z treści art. 48, zaś rozwiniętym w art. 96 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jest prawo do wychowania i kierowania dzieckiem, troska o jego fizyczny i duchowy rozwój oraz przygotowanie do pracy dla dobra społeczeństwa zgodnie ze zdolnościami¹⁴. Treść art. 48 narzuca na rodziców wychowujących dzieci obowiązek uwzględniania stopnia jego dojrzałości.

Natomiast art. 53. ust. 3 daje rodzicom możliwość wychowania oraz nauczania moralnego i religijnego w zgodzie z ich przekonaniami, jednak rodzice mają obowiązek szanowania wolności sumienia i wyznania, a także przekonań dziecka¹⁵.

Wspomniana wyżej Konstytucja stanowi podstawowy akt normatywny regulujący zagadnienie praw człowieka. Uregulowanie statusu jednostki w Konstytucji miało wpłynąć na wzmocnienie jej pozycji dzięki zapewnieniu możliwości realizacji praw i wolności, a jednocześnie w przypadkach ich naruszenia dawać możliwość ich egzekwowania. Przyjmuje się, że wszelkie bariery jak też ingerencja w powyższy aspekt może następować tylko wtedy, gdy Konstytucja wyraźnie na to zezwala, a co więcej muszą być wyrażone w formie ustawy¹⁶.

Ze względu na sam fakt istnienia, człowiek posiada wiele praw¹⁷. Mówi o tym treść art. 30 Konstytucji: *Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych*¹⁸. Niezbywalność oznacza tyle, że człowiek nie może zrzec

---

13A. Chmielowiec, *Konstytucyjny status jednostki w RP a prawo międzynarodowe i prawo unijne-uwagi ogólne*, [w:] *Prawa człowieka. Współczesne zjawiska, wyzwania, zagrożenia*, T.1, A. Kalisz (red.), Wyższa Szkoła Humanitas, Sosnowiec 2015, s. 112.

¹⁴ P. J. Jaros, op. cit., s. 73.

¹⁵ T. Sokołowski, *Prawo rodzinne*, Ars Boni et aequi, Poznań 2014, s. 16.

¹⁶ Ibidem, s. 112.

¹⁷ A. Chmielowiec, op. cit., s. 112.

¹⁸ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997* (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

WARTO WIEDZIEĆ

się godności. Natomiast nienaruszalność to zakaz pozbawiania godności człowieka oraz jej ograniczania przez osoby prywatne, władze publiczne bądź organy państwowe¹⁹.

Artykuł 31 ust. 2 Konstytucji w sposób przejrzysty określa, że: *każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje*²⁰. Znaczy to tyle, że przedmiotem prawnej ochrony są jedynie zachowania człowieka, które nie naruszają praw i wolności innych osób, a jednocześnie pozostają w zgodzie z interesami społecznymi²¹.

Inny z artykułów, a mianowicie art. 38 Konstytucji RP odnosi się do wolności i praw osobistych: *Rzeczpospolita Polska zapewnia każdemu człowiekowi prawną ochronę życia*²². Reguluje on zasadę ochrony prawnej życia ludzkiego, natomiast kwestię dopuszczalności aborcji oraz wymierzania i stosowania kary śmierci rozstrzyga i reguluje bieżące ustawodawstwo. Treść artykułu 38 jest poręczeniem ochrony życia człowieka, jednostki już narodzonej, a nie tylko poczętej. Takie rozumienie tego terminu występuje na gruncie medycyny i prawa, w odróżnieniu od szeroko rozumianego pojęcia „istota ludzka”, którego w powyższym przepisie brak²³.

Polecamy czytelnikom tematyczne zestawienie bibliograficzne „Rzecznik praw dziecka. Prawa dziecka”, sporządzone w oparciu o nasze zbiory, zamieszczone w dziale czasopisma Zestawienia bibliograficzne, dostępne również na naszej stronie internetowej <http://www.bpmlawa.edu.pl/index.php/zestawienia-bibliograficzne/440-rzecznik-praw-dziecka-prawa-dziecka>

---

¹⁹ W. Skrzydło, op. cit., s. 38.

²⁰ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483z późn. zm.).

²¹ W. Skrzydło, op. cit., s. 38.

²² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

²³ W. Skrzydło, op. cit., s. 43-44.

Anna Wesołowska

Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie. Filia w Mławie

Terapeutyczna moc lektury – o zaletach czytania dzieciom bajek, które leczą

Inspiracją do wyboru takiego właśnie tematu artykułu było dla mnie wciąż aktualne i niesłabnące zainteresowanie czytelników różnymi formami terapii, w tym m.in. bajkoterapią właśnie. Tego czym jest rzeczona bajkoterapia, podobnie jak tego, że czytanie samo w sobie ma niesamowitą wartość chyba nikomu nie trzeba tłumaczyć. Pomyślałam jednak, że może warto podjąć temat by pokazać tym, którzy jeszcze nie mieli okazji o nim słyszeć, że każdy z nas może wykorzystywać bajki jako formę kontaktu dziecka z książką, bo jest to takie uniwersalne narzędzie, którym każdy bez wyjątku będzie umiał się posłużyć. Oczywistym jest, że literatura odgrywa niebagatelną rolę w rozwoju osobowości, buduje zasoby osobiste, ale może także kompensować ewentualne niedostatki w zaspokajaniu potrzeb. Pomaga utrzymać równowagę emocjonalną, chroni przed „złymi” emocjami, jak chociażby smutek, żal czy gniew. Uczy „normalnych” zachowań i daje wzorce osobowe. Wobec powyższego nasuwa się pytanie: czy książka może leczyć?

Na początek trochę teorii.

Termin biblioterapia ma swoje korzenie już w czasach starożytnych. W bibliotece w Aleksandrii widniały słowa: „*Lekarstwo na umysł*”. W roku 1272 w szpitalu Al-Mansur w Kairze wykorzystywano czytanie Koranu w ramach terapii. Na terenie Europy w XVIII wieku pobożne teksty zostały włączone do programów leczenia psychicznie chorych, a w roku 1802 Benjamin Rush rekomendował czytanie książek świeckim w tożsamym celu²⁴. Istotą biblioterapii jest, jak pisze I. Borecka, wykorzystywanie terapeutycznej wartości literatury w celu ujawniania i diagnozowania, ale też pobudzania potrzeb i talentów oraz możliwości kompensacyjnych osób chorych i niepełnosprawnych, jak również zdrowych, które borykają się z różnymi problemami²⁵. Biblioterapia, czyli terapia czytelnicza, jest najdawniej stosowaną spośród licznych postaci arteterapii, przez którą rozumieć należy

---

24 M. Molicka, *Bajkoterapia : o lękach dzieci i nowej metodzie terapii*, Media Rodzina, Poznań 2002, s. 102.

25 I. Borecka, S. Wontorowska-Roter, *Biblioterapia w edukacji dziecka niepełnosprawnego intelektualnie*, Wydaw. „Unus”, Wałbrzych 2003, s. 47.

WARTO WIEDZIEĆ

wykorzystywanie twórczości w celach leczniczych²⁶. Baśnie i opowiadania także mają długą tradycję w leczeniu. Jak głosi legenda, Szeherazada opowiadała je sułtanowi by wybawić go z depresji. Słowo pisane czy też opowieść mogą pomagać i wbrew pozorom nie jest to, jak pisze M. Molicka, *wynalazek XX wieku*. Fakt, że literatura może pełnić funkcję „pocieszyciela” odkryto przed wiekami i to nie tylko za sprawą wspomnianej wyżej Szeherazady, ale również naszych rodzimych baśni. Pierwszy raz terminu biblioterapia użyto w roku 1916, a już cztery lata później jako hasło trafiło ono do Oxford English Dictionary. Pojęcie pochodzi od dwóch greckich wyrazów, tj. *biblion* (książka) oraz *therapeo* (leczyć) i oznacza: *działanie terapeutyczne oparte o stosowanie materiałów czytelnicych rozumianych jako środek wspierający proces terapeutyczny w medycynie. Jest rodzajem psychicznego wsparcia, pomocy w rozwiązywaniu osobistych problemów, rodzajem oparcia w procesie osiągania bezpieczeństwa, może być środkiem do realizacji potrzeb*²⁷.

<http://dziecisawazne.pl/bajkoterapia-czyli-jak-opowiadac-bajki/>

26 K. Szeliga, *Historia Guziolka czyli jak tworzyć i wykorzystywać bajki i opowiadania w biblioterapii oraz rozwoju aktywności twórczej dziecka w wieku przedszkolnym. Poradnik dla Dzieci, Rodziców i Nauczycieli*, „Impuls”, Kraków 2005, s. 11.

27 Podaję za: M. Molicka, *Bajkoterapia...*, s. 102-103.

WARTO WIEDZIEĆ

Kluczową zaletą stosowania biblioterapii jest możliwość bezpiecznego redukowania lęków metodami odmiennymi niż farmakologiczne. W pracy z dziećmi wykorzystuje się trzy główne typy biblioterapii, kategoryzowane z uwagi na rodzaj wykorzystywanego tekstu, tj. klasyczną, terapię przez baśń oraz bajkę terapeutyczną²⁸. Sztuka opowiadania funkcjonuje przecież właściwie od czasu, kiedy pierwszy człowiek nauczył się mówić. Zaś gatunkiem opowiadań szczególnie nam wszystkim bliskim, są przekazywane z pokolenia na pokolenie ludowe mity oraz baśnie²⁹. B. Bettelheim pisał: *Baśnie to czarodziejskie zwierciadła ukazujące różne przejawy naszego świata wewnętrznego oraz fazy rozwojowe, jakie musimy przejść, aby osiągnąć dojrzałość. Gdy zanurzymy się w znaczenia baśniowe, wydadzą nam się one najpierw spokojną tonią, w której odbija się tylko nasza twarz. Wkrótce jednak ukażą nam się w głębi wewnętrzne wiry naszego życia psychicznego. W końcu zrozumiemy, w jaki sposób osiągnąć pokój z sobą samym i ze światem zewnętrznym, pokój, który nagrodzi nasze trudy*³⁰. Zdaniem I. Koźmińskiej i E. Olszewskiej *rzeczywistość kreowana w baśniach jest zgodna z myśleniem dziecka, dzięki czemu pomaga mu zrozumieć świat i siebie, pokazuje jakie reguły rządzą światem, a przez wskazanie przewidywalności buduje w dziecku poczucie bezpieczeństwa. Baśń rozwija wyobraźnię i fantazję, wyzwala emocje i wrażliwość, uczy współczucia i empatii oraz wyrażania uczuć. W terapii może być wykorzystywana różnie – jako wzorzec określonych zachowań, do uświadomienia poprzez identyfikację własnych problemów oraz jako wewnętrzne wzmocnienie*. Autorki te podkreślają przy tym, by powstrzymać się od czytania dzieciom baśni przerażających i okrutnych, jak też takich, które mogą budzić niepokój i powodować strach, a do tego zawsze brać pod uwagę wiek oraz wrażliwość dziecka i jego sytuację życiową³¹.

Mimo, że terminów baśń i bajka w potocznym rozumieniu używa się zamiennie, to jako utwory literackie mają one zupełnie inny charakter. Pierwsza z nich to utwór narracyjny, folklorystyczny, w którym zachowany pozostaje obiektywny stosunek autora do opisywanych wydarzeń, podczas gdy bajka to z reguły niedługi dowcipny utwór, na ogół poetycki, o charakterze satyrycznym lub dydaktycznym. Ponieważ jak pisze M. Molicka na gruncie publikacji dla dzieci częściej stosowanym terminem jest rzeczona bajka, to właśnie ona

---

28 I. Koźmińska, E. Olszewska, *Wychowanie przez czytanie*, Świat Książki, Warszawa 2014, s. 223.

29 D. Brett, *Bajki, które leczą*, cz. 1, GWP, Gdańsk 2003, s. 29.

30 B. Bettelheim, *Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni*, t. 2, PIW, Warszawa 1985, s. 253.

31 I. Koźmińska, E. Olszewska, op. cit., s. 225-226.

WARTO WIEDZIEĆ

została wykorzystana jako określenie opowiadań konstruowanych dla dzieci na użytek terapii i funkcjonuje do dziś jako „bajka terapeutyczna”. Istnieją trzy rodzaje takich bajek, a mianowicie: relaksacyjne, psychoedukacyjne i psychoterapeutyczne. Zdarzają się też autorzy, którzy niejako łącząc elementy specyficzne poszczególnych rodzajów wyróżniają dodatkowo bajkę relaksacyjno-terapeutyczną. Wspólnym celem ich wszystkich jest uspokojenie, obniżenie kłopotów emocjonalnych i wspieranie osobistego rozwoju³². I choć, jak piszą I. Koźmińska i E. Olszewska, *dalecy dziś jesteśmy od proponowania leczenia alergii czytaniem „Kubusia Puchatka”, a anginy lekturą „Harry’ego Pottera”, jednak literatura jako środek wspomagający proces zdrowienia somatycznego jest nie do przecenienia, a w kwestii zdrowienia „duchowego” – wręcz niezastąpiona*³³. M. Molicka stoi na stanowisku, że bajki terapeutyczne są potrzebne nie tylko dzieciom, ale również rodzicom z uwagi na fakt, że pomagają im odkrywać świat widziany oczyma ich dzieci. Z punktu widzenia rodzica jest to czas budowania poczucia wspólnoty i więzi psychicznej opartej na rozumieniu malucha. Tego rodzaju związek sprzyja wzajemnemu zaufaniu, otwieraniu się, a na dalszym etapie może się przekształcić w piękną przyjaźń³⁴.

Nikt nie ma chyba wątpliwości, że dzieci lubią bajki, co więcej, jak pisze A. Kozłowska, rozumieją ich symbolikę, a przez wykorzystanie własnej wyobraźni są w stanie poradzić sobie z pojawiającymi się w ich życiu problemami. Sposób przeżywania bajki przez dzieci i swoista werbalizacja przeżyć na przykład w formie rysunku na temat poruszany w konkretnej bajce jest dla rodziców szansą nie tylko poznania uczuć dziecka, ale też nawiązania z nim ścisłej więzi emocjonalnej i zrozumienia własnej roli w kontekście problemów swojego malucha³⁵. J. Śniarowska zwraca uwagę, by bajki dobierać adekwatnie do okoliczności, w jakich dziecko się znalazło, jak również emocji, które w danej chwili przeżywa. Oczywiście jest bowiem, że nie każda bajka będzie mówiąc kolokwialnie „dobra” dla każdego malca. Wobec tego w przypadku, kiedy nie wydaje się on być zainteresowany konkretną bajką, jest to sygnał, że poruszany w niej problem jest dla dziecka obcy, czy też po prostu go nie dotyczy. W związku z tym nie należy czytać mu takiej bajki na siłę. I przeciwnie, jeśli konkretna bajka wyraźnie dziecko zainteresuje, wywoła określone emocje

---

32 Ibidem, s. 153-154.

33 Ibidem, s. 219.

34 M. Molicka, *Biblioterapia i bajkoterapia : rola literatury w procesie zmiany rozumienia świata społecznego i siebie*, Harbor Point Media Rodzina, Poznań 2011, s. 259.

35 A. Kozłowska, *Zaczarowane bajki, które leczą dla dzieci i dorosłych*, Wydaw. Akademickie „Żak”, Warszawa 2007, s. 118.

WARTO WIEDZIEĆ

jest to sygnał, że poruszany w niej problem jest dziecku bliski, a zatem nie należy go lekceważyć³⁶.

<http://www.osesek.pl/wychowanie-i-rozwoj-dziecka/rozwoj-dziecka/994-bajki-terapeutyczne-lecza.html>

W opinii B. Bettelheima *jeśli opowieść ma naprawdę przykuć uwagę dziecka, musi je zabawić i obudzić w nim ciekawość. Jeśli jednak ma wzbogacić jego życie, musi pobudzać wyobraźnię, pomóc dziecku w rozwijaniu inteligencji i porządkowaniu uczuć, musi mieć związek z jego lękami i dążeniami oraz umożliwić mu pełne rozeznanie własnych trudności, a zarazem podać sposoby rozwiązywania nękających je problemów. Krótko mówiąc, musi się odnosić jednocześnie do wszystkich aspektów dziecięcej osobowości i niczego przy tym nie bagatelizować. Przeciwnie winna traktować trudne dylematy dziecięce z całą powagą, a zarazem budzić w dziecku wiarę w siebie i swoją przyszłość³⁷. Ten sam autor stoi na stanowisku, iż motywy licznych baśni pokrywają się z dziecięcymi problemami. Doskonałymi tego przykładami są chociażby: „Kopciuszek” – opowiadający o rywalizacji pomiędzy rodzeństwem i poczuciu, że inni są faworyzowani, czy „Jaś i Małgosia”, będący historią o lęku dzieci przed zablądzeniem i opuszczeniem przez rodziców³⁸. Odbiór*

36 J. Śniarowska, *Już się nie boję. Bajki terapeutyczne dla przedszkolaków*, CEBP, Kraków 2014, s. 7.

37 B. Bettelheim, *Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni*, t. 1, PIW, Warszawa 1985, s. 41-42.

38 Podaję za: D. Brett, *Bajki...* cz. 1, s. 29-30.

WARTO WIEDZIEĆ

baśniowych historii pozwala dzieciom uwolnić pewne uczucia za pośrednictwem reakcji na pojawiających się w nich bohaterów i sytuacje. To z kolei stwarza szansę rozluźnienia napięcia będącego konsekwencją tłumienia uczuć. Mało tego baśń, jak pisze D. Brett, przekazuje również przekonanie, że życie bywa niekiedy bezustanną walką, że zdarzają się rzeczy niesprawiedliwe oraz takie, które wykraczają poza ramy naszej kontroli, ale jeśli się nie poddamy to nagrodą będzie zwycięstwo. To bardzo cenna lekcja, ponieważ dziecko, które nie wierzy w możliwość powodzenia i szczęśliwego rozwiązania nie podejmie wysiłku, a tym samym nigdy nie będzie mu dane osiągnąć sukces. Pamiętać należy, że dzieciom, podobnie zresztą jak dorosłym, potrzebna jest wiara w ten świat. Czymś na kształt baśni są również opowiadania. Różnica polega na tym, że scenerią tych drugich jest realny świat. Mimo to w opowiadaniach znaleźć można tak charakterystyczne dla baśni motywy związane z lękiem, rozpaczą czy odrodzeniem zaprezentowane w takiej formie, by mały słuchacz mógł się z nimi utożsamić. Są one swoistym kształcącym doświadczeniem, które dziecko może sobie przyswoić we własnym tempie. Jest w nich bohater, z którym można się identyfikować i rywalizować, jest też możliwość doświadczenia smutnych uczuć i stawienia im czoła. Krótko rzecz ujmując są one *drogą do nadziei i zrozumienia*³⁹.

Opowieści terapeutyczne z powodzeniem mogą wykorzystywać zarówno rodzice, opiekunowie jak i nauczyciele. Mimo, iż określa się je mianem bajek, to z klasycznie pojmowaną, tj. zakończoną morałem i wierszowaną bajką, mają one nie wiele wspólnego. Są to niezwykle historie, świadomie zbudowane w taki sposób, by słuchające ich dzieci mogły w nich odszukać część siebie, własnych uczuć, emocji i kłopotów dnia codziennego.

<http://ugryzproblem.pl/bajkoterapia-czyli-pomoc-dla-dzieci-i-rodzicow/>

---

39 Ibidem, s. 31.

WARTO WIEDZIEĆ

Dzieci mogą dzięki nim nie tylko utożsamić się z bohaterem i razem z nim przeżyć konkretną historię, pozostając przy tym w bezpiecznym miejscu, w ramionach rodziców. Bajki terapeutyczne, określane niekiedy w literaturze mianem bajek-pomagajek, pomagają maluchom zrozumieć pewne sprawy, dostrzec, że inni również zmagają się z podobnymi do ich uczuciami, kreują atmosferę bezpieczeństwa, a nierzadko pozwalają na pozbycie się poczucia winy. Zawierają także liczne wskazówki w kwestii sposobów radzenia sobie z problemami, ale co istotne, mają formę jedynie propozycji, z których dziecko może, ale nie musi korzystać. Mimo dużej listy zalet oczywistym jest, że nie każda bajka terapeutyczna pomoże zawsze i każdemu dziecku, jednak nie jest to argument by nie podejmować próby. Czasem bowiem działanie tego rodzaju bajek jest naprawdę znaczące.

Bajki terapeutyczne często poruszają problem trudnych emocji, przed którymi zazwyczaj rodzice starają się chronić własne dzieci, a przez to *wspierają dzieci w ćwiczeniu uczuć*⁴⁰. Terapeutyczna wartość opowiadania dzieciom historii jest doceniana przez terapeutów rozmaitych orientacji, którzy stosują je jako formę komunikowania się z dziećmi. Podobnie nauczyciele wykorzystują opowiadania w różnorodnych sytuacjach, jakie mają miejsce w szkole, dodatkowym plusem jest to, że ich stosowanie stwarza szansę przedyskutowania konkretnych problemów na większym forum. Jeśli zaś chodzi o edukację rodziców w zakresie opowieści terapeutycznych, to osoby zajmujące się tym zagadnieniem uczą ich w jaki sposób konstruować opowiadania. Niewątpliwym walorem terapeutycznej wartości opowiadania jest nie tylko prostota techniki i jej efektywność, ale również fakt, że łatwo jej nauczyć w grupie. Na koniec podkreślić jednak należy, że w przypadku dzieci, których problemy wydają się być szczególnie skomplikowane i poważne albo nie dają się rozwiązać wskazana jest konsultacja z terapeutą, bowiem długotrwałe okresy depresji, zamykania się czy przeciwnie agresywnego wyładowywania się mogą stanowić sygnały, że dziecko wymaga profesjonalnej pomocy. Co więcej, dziecko powinno zostać przebadane przez lekarza, ponieważ liczne symptomy budzące niepokój takie jak chociażby bóle czy zawroty głowy, bóle brzucha mogą świadczyć o chorobie fizycznej. Nie należy jednak zapominać, że nawet te dzieci, które wymagają specjalistycznej pomocy i wsparcia, mogą korzystać z opowieści terapeutycznych i doskonale się przy tym bawić⁴¹.

---

40 A. Barciś i in., *Bajkoterapia czyli bajki-pomagajki dla małych i dużych*, Warszawa Wydaw. Nasza Księgarnia, 2016, s. 5-6.

41 D. Brett, *Bajki, które leczą*, cz. 2, GWP, Gdańsk 2003, s. 21-22.

WARTO WIEDZIEĆ

Na koniec warto podkreślić, że zarówno bajki, jak i opowiadania przynoszą korzyści w czterech sferach tj. intelektualnej, społecznej, emocjonalnej oraz zachowania zarówno ich twórcom, jak i słuchaczom. Ci pierwsi dzięki nim m.in. wzbogacają słownictwo, pobudzają twórczą aktywność werbalną, rozbudzają wyobraźnię i pomysłowość, wzmacniają więź uczuciową ze słuchaczem, osiągają poczucie więzi pokoleniowej, uczą się akceptacji własnego życia, rozładowują stres i napięcie, są inspirowani do działania, porządkują wiedzę na temat własnego zachowania. Z kolei słuchający mają dzięki nim szansę m.in. wzbogacić swoją wiedzę o świecie, wyjaśnić związki przyczynowe pomiędzy zdarzeniami, wzbogacić słownictwo, rozwinąć myślenie intuicyjne, zracjonalizować i zobrazować sposób rozwiązania problemu, poznać strategie postępowania w sytuacji stresowej, zapoznają się w sposób jasny z trudną sytuacją. Co więcej, mogą także zdobyć wiedzę na temat ról grup oraz związków społecznych, nauczyć się zasad współżycia społecznego, rozwinąć i wzmocnić więzi rodzinne, osiągnąć poczucie przynależności do grupy. Słuchanie bajek i opowiadań umożliwia im również zapoznanie się ze skalą i bogactwem uczuć, kompensuje brak czy też niedostatek doświadczeń realnego świata, daje poczucie bezpieczeństwa. Mało tego, słuchając człowiek jest w stanie nauczyć się oceniać postawy moralne, tłumaczyć negatywne skutki postępowania, „oduczyć” się zachowań niewłaściwych, rozpoznawać zagrożenia i się przed nimi bronić⁴². Okazuje się zatem, że lista dobrodziejstw związanych z czytaniem oraz słuchaniem bajek i opowiadań jest niezwykle obszerna, a można by ją przecież jeszcze uzupełnić o wiele innych korzyści. A zatem czytajmy i słuchajmy jak najwięcej! Na początek to my czytamy maluchom, a potem z czasem, zamieńmy się rolami i kiedy one nauczą się już czytać to my zostanmy słuchaczami. Czytając nic przecież nie tracimy, a możemy tak wiele zyskać!!! Jak pisała Wisława Szymborska „Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła”.

Bibliografia

Barciś Artur i in., Bajkoterapia czyli bajki-pomagajki dla małych i dużych. Warszawa : Wydaw. Nasza Księgarnia, 2016. ISBN 978-83-10-12871-3.

Bettelheim Bruno, Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni. T. 1. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1985. ISBN 83-06-01118-X.

---

⁴² Podaję za: K. Szeliga, op. cit., s. 16-17.

WARTO WIEDZIEĆ

Bettelheim Bruno, Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni. T. 2. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1985. ISBN 83-06-01118-X.

Borecka Irena, Wontorowska-Roter Sylwia, Biblioterapia w edukacji dziecka niepełnosprawnego intelektualnie, Wałbrzych : „Unus”, 2003. ISBN 83-89520-02-8.

Brett Doris, Bajki, które leczą. Cz. 1. Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2003. ISBN 83-87957-65-8.

Brett Doris, Bajki, które leczą. Cz. 2. Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2003. ISBN 83-87957-67-4.

Kozłowska Anna, Zaczarowane bajki, które leczą dla dzieci i dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Akademickie „Żak”, 2007. ISBN 978-83-89501-64-6.

Koźmińska, Irena, Olszewska Elżbieta, Wychowanie przez czytanie. Warszawa : Świat Książki, 2014. ISBN 978-83-7943-386-5.

Molicka Maria, Bajkoterapia : o lękach dzieci i nowej metodzie terapii, Poznań : „Media Rodzina”, 2002. ISBN 83-7278-041-2 .

Molicka Maria, Biblioterapia i bajkoterapia : rola literatury w procesie zmiany rozumienia świata społecznego i siebie. Poznań : Harbor Point Media Rodzina, cop. 2011. ISBN 978-83-7278-556-5.

Szeliga Katarzyna, Historia Guziołka czyli jak tworzyć i wykorzystywać bajki i opowiadania w biblioterapii oraz rozwoju aktywności twórczej dziecka w wieku przedszkolnym. Poradnik dla Dzieci, Rodziców i Nauczycieli. Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2005. ISBN 83-7308-315-4.

Śniarowska Julia, Już się nie boję. Bajki terapeutyczne dla przedszkolaków, Kraków : Centrum Edukacji Blżej Przedszkola 2012., 2014. ISBN 978-83-64631-05-4.

Wolontariat – praca na rzecz słabszych i pokrzywdzonych

Rok szkolny 2016/2017 został ogłoszony Rokiem Wolontariatu. Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska ogłaszając wolontariat jako priorytet na najbliższy rok szkolny wskazała iż „Człowiek żyje dla siebie, chce być zadowolony ale musi żyć też dla drugiego człowieka, dla wspólnot, w których funkcjonuje”. „Chodzi o to, żeby dzieci i młodzież przyzwyczajając, że funkcjonują w społeczeństwie”.

Wolontariat w Polsce definiowany jest w oparciu o Ustawę o działalności Pożytku Publicznego i Wolontariacie (Dz. U. z dnia 29.05.2003). Zgodnie z nią wolontariusz to osoba, która dobrowolnie i bez wynagrodzenia wykonuje pracę na rzecz drugiej osoby lub instytucji. Wolontariusz pracuje na rzecz drugiej osoby spoza kręgu przyjaciół i rodziny. Wolontariusze to raczej ludzie młodzi, pracujący w obszarze pomocy społecznej. W odróżnieniu od innych form dobrowolnej pomocy, wolontariat jest działaniem, które wymaga wcześniejszego zaplanowania i przeprowadzenia szkoleń dla wolontariuszy. Szkolenia wyposażają wolontariuszy w umiejętności i wiedzę, potrzebną do sprawnego wykonywania powierzonych zadań.

Trudno jednoznacznie wskazać kiedy wolontariat się narodził. Wiadomo jednak, że ta forma pomocy istniała już od dawna, chociaż początkowo nie miał form instytucjonalnych. Początkowo wolontariat prowadzony był przez organizacje kościelne, a następnie rozszerzył swoje oddziaływanie na wyznaniowe i świeckie instytucje samopomocowe, kolejno pojawił się instytucjach pozarządowych.

Przyjmuje się, że współczesny wolontariat został zapoczątkowany przez szwajcarskiego pacyfistę Pierre Ceresole. W 1920 r. zorganizował on pierwszy obóz – Service Civil Volontaire – będący reakcją na wydarzenia i następstwa I wojny światowej. W obozie zebrał ochotników spośród walczących ze sobą uprzednio krajów, aby odbudować ze zniszczeń wojennych wioskę w pobliżu Verdun. Pierre Ceresole, jako gorliwy chrześcijanin dostrzegł konflikt ideałów chrześcijańskiej miłości bliźniego z politycznymi

WARTO WIEDZIEĆ

rozgrywkami i okrucieństwem wojny. W kolejnych latach organizował następne obozy. Pojawiło się też wiele grup i jednostek inspirowanych jego przykładem, starających się ochotniczą pracą realizować ideał bezinteresownej miłości i pokoju. Idea Ceresolego stała się wzorem dobrowolnej pracy realizowanej w imię chrześcijańskiej miłości i pokoju.

Po II wojnie światowej powstało wiele inicjatyw i organizacji międzynarodowych, promujących wolontariat. Jedną z nich jest UNESCO, które powołało do życia instytucję mającą ułatwić współpracę i koordynację organizacji wolontariackich CCIWS (Coordinating Committee for International Voluntary Service).

Powstanie Unii Europejskiej również miało wpływ na organizację ruchu wolontarystycznego na Starym Kontynencie. Narodowe instytucje wolontariatu zrzeszają się w sieci współpracy, opracowują wspólne programy działania, prowadzą politykę promocji i rozwijania pracy ochotniczej.

W Polsce istnieje długoletnia tradycja pracy społecznej, tradycja pomagania sobie wzajemnie, angażowania się na rzecz innych, rozwiązywania problemów potrzebujących. Osoby działające na tym polu określano mianem społeczników, altruistów itp. W języku polskim od dawna znane było pojęcie wolontariusz pochodzące od łacińskiego *voluntarius* – dobrowolny, ochotniczy, ale dotyczyło praktykanta pracującego bez wynagrodzenia dla zaznajomienia się z zawodem jak również ochotnika w wojsku. Wolontariat w Polsce, we współczesnym tego słowa rozumieniu, funkcjonuje od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku. Wyraźne zmiany rozwoju wolontariatu można było zaobserwować po roku 1989. Istotną rolę odegrały przemiany ustrojowe, które przyczyniły się do powstania i rozwoju licznych organizacji pozarządowych i niezależnych inicjatyw społecznych. W 1993 roku powstało w Warszawie, Centrum Wolontariatu. Była to pierwsza tego typu placówka w Polsce.

Obecnie sieć organizacji rozrasta się, a wolontariat staje się instytucją oferującą młodzieży wiele możliwości działania. Organizowane są profesjonalne szkolenia i warsztaty dla wolontariuszy, które mają im pomóc w pracy.

Pozyskiwanie wolontariuszy odbywa się w różny sposób, zarówno formalny, jak i na drodze kontaktów towarzyskich. Dużą rolę odgrywa również Internet oraz media

WARTO WIEDZIEĆ

społecznościowe. O sukcesie rekrutacji wolontariuszy z całą pewnością decyduje propagowanie tej formy aktywności, nagłaśnianie w szerszym środowisku, w instytucjach zajmujących się edukacją, w urzędach, zakładach pracy, bibliotekach, akademikach oraz w mediach.

Na szczególną uwagę zasługuje wolontariat młodzieżowy. Uczniowie najczęściej działają w ramach zorganizowanych grup ochotników, wśród których do najpopularniejszych należą: szkolne koła PCK, szkolne koła Caritas i szkolne kluby wolontariusza. Wolontariat młodzieżowy w swojej istocie nie różni się niczym od tego ogólnie pojętego. Należy jednak zwrócić uwagę na konieczność większej czujności dorosłych nad planowaniem i organizacją pracy wolontariuszy młodzieżowych.

Wolontariat wśród młodzieży rozwija ogólnospołeczne funkcje. Sprzyja wypracowaniu większej otwartości życiowej, szczególnie w odniesieniu do drugiego człowieka. Ten przykład formy aktywności stanowi znaczący czynnik wychowawczy. Wśród młodzieży zaangażowanej w wolontariat wzrasta poziom wiedzy na temat potrzeb, budzą się pozytywne uczucia wobec osób odrzuconych, potrzebujących. Pomoc potrzebującym pozwala wzmacniać w młodzieży ich poczucie sprawstwa, dążenie do samorozwoju, poszukiwanie własnego miejsca w życiu, opowiadanie się za określonymi wartościami. Wolontariat pomaga przełamać własne bariery psychiczne i fizyczne oraz stereotypy dotyczące innych, pracy społecznej, działalności charytatywnej.

Bibliografia

Krakowiak Piotr, Społeczne i edukacyjne funkcje opieki paliatywno-hospicyjnej : badania w działaniu w latach 2002-2010. Gdańsk: Fundacja Hospicyjna „Hospicjum to też Życie”, 2012. ISBN 978-83-61786-00-9.

Kozłowski Tomasz, Wolontariat : wyzwanie i inwestycja. Dyrektor Szkoły 2017, nr 5, s. 50-54.

Raczkowska Jadwiga, O ofiarości społecznej i wolontariacie. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze 2011, nr 9, s. 11-20.

RELACJE

Jolanta Bilińska
Szkoła Podstawowa nr 5 w Ciechanowie

Obrzędowość świąt wielkanocnych

Pod takim hasłem przebiegało spotkanie, na które do biblioteki szkolnej zaproszono klasę III f wraz z wychowawczynią.

Celem spotkania było zachęcenie uczniów Szkoły Podstawowej nr 5 w Ciechanowie do samodzielnego zdobywania wiedzy na temat tradycji polskich oraz rozbudzenie szacunku i poczucia dumy z dorobku wielu pokoleń.

Wielkanoc to radosne chrześcijańskie święto. Jak głęboko sięgają obyczaje i zwyczaje tak popularne w naszym społeczeństwie? Dlaczego przygotowujemy palmy wielkanocne? Jaką symbolikę prezentują sobą produkty zgromadzone w koszyczku wielkanocnym? Skąd wziął się w naszej tradycji śmigus – dyngus? Na wszystkie te pytania, dzieci znalazły odpowiedź w szkolnej bibliotece. Wysłuchano pogadanki, przywołano fragmenty tekstów literackich, dzielono się wspomnieniami z celebrowania tradycji świątecznych w domach rodzinnych uczniów.

RELACJE

Spotkanie to, było jednym z etapów panelu dotyczącego znajomości tradycji i obrzędów. Kolejnym stały się **warsztaty rękodzielnicze** przeprowadzone w dniu 5 kwietnia 2017 przez p. Małgorzatę Komor z Biblioteki Pedagogicznej dla uczniów z kl. III b i III f.

Podczas warsztatów, uczniowie mieli możliwość zapoznania się z nowym sposobem tworzenia ciekawych kompozycji papierowych. Quilling to technika z rodzaju papieroplastyki służąca do tworzenia ozdób z wąskich pasków papieru zwiniętych w kształt sprężyny i odpowiednio uformowanych przez zagniecenie zewnętrznych warstw papieru.

Wszyscy uczestnicy z wielkim zapałem i zaangażowaniem przystąpili do pracy, wykonując poszczególne części składowe ozdób. Praca była trudna, ale przyniosła zadowalający efekt – przepiękne świąteczne karty. Na koniec zajęć podziękowano pani instruktorce za podzielenie się wiedzą oraz tajnikami umiejętności techniki quilling'u.

RELACIJE

Renata Grabowska

Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie. Filia w Płońsku

Powiatowy konkurs literacki „Złap niezwykłą książkę”

Płońska filia Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie zaprosiła w roku szkolnym 2016/2017 uczniów klas I-III szkół gimnazjalnych powiatu płońskiego do udziału w konkursie literackim „Złap niezwykłą książkę”. **Przedmiotem konkursu było znalezienie, przeczytanie i opisanie interesującej książki (oryginalnej i wyjątkowej) oraz uzasadnienie, dlaczego warto ją przeczytać.**

Cele konkursu jakie założyli sobie organizatorzy to:

- popularyzacja czytelnictwa wśród młodzieży,
- rozwijanie wyobraźni i wrażliwości literackiej,
- wspieranie zainteresowań czytelniczych młodzieży,
- zachęcanie do prezentowania własnej twórczości.

W konkursie wzięło udział dwudziestu dwóch uczniów z siedmiu szkół gimnazjalnych powiatu płońskiego. Wśród wybranych książek, do lektury których zachęcała w nadesłanych pracach młodzież, znalazły się takie pozycje jak:

- Suzanne Collins „Igrzyska śmierci”,
- Hermann Hesse „Demian : „Dzieje młodości Emila Sinclaira”,
- Carlos Ruiz Zafon „Marina”,
- Małgorzata Domagalik „Serce na sznurku”,
- Ewa Nowak „Pajaczek na rowerze”,
- Gabrielle Zevin „Gdzie indziej”,
- Irena A. Stanisławska „Oswoić narkomana”,
- Paul Yang „Rozdroża”,
- Lissa Price „Starter”,
- Agata Piwkowska „Franciszka”,
- Gayle Forman „Zostań, jeśli kochasz”,
- Valerie Hobbs „Inny koniec lata”,

RELACJE

- Moyes Jojo „Zanim się pojawiłeś”,
- Tonya Hurley „Ghostgirl”,
- Salli Smuk „Czerwone jak krew”,
- Becky Albertalli „Simon oraz inni homo sapiens”,
- Andrzej Sapkowski „Wiedźmin”,
- Peter Watts „Ślepowidzenie”,
- Paul Young „Chata”,
- Katherine Paterson „Most do Terabithii”.

Jury konkursu, po wnikliwym zapoznaniu się z nadesłanymi pracami, wyłoniło sześciu laureatów: **I miejsce** przyznano **Juliannie Warchoł** z Publicznego Gimnazjum im. Orła Białego w Sochocinie, **II miejsce ex aequo** **Wiktorii Szumskiej** z Publicznego Gimnazjum im. św. St. Kostki w Zespole Szkół w Starym Gralewie oraz **Ewie Machnackiej** z Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi w Siedlinie, **III miejsce** **Marcie Kaczmarek** z Publicznego Gimnazjum im. św. St. Kostki w Zespole Szkół w Starym Gralewie. Jury zdecydowało również o przyznaniu **wyróżnień**. Otrzymały je **Ilona Klonowska** i **Martyna Cendrowska** z Powiatowego Gimnazjum Publicznego im. Henryka Sienkiewicza w Płońsku.

Nagrodzeni uczniowie wyróżnili się kreatywnością w poszukiwaniach ciekawej lektury, nieszablonowym ujęciem tematu, wnikliwą analizą tekstu, osobistymi refleksjami odnoszącymi się do życia współczesnej młodzieży i jej problemów.

Poniżej prezentujemy zwycięską pracę **Julianny Warchoł**.

RELACJE

Serce na sznurku

Od dziecka bardzo interesowały mnie zwierzęta dalekiej północy. Większość maluchów fascynują prehistoryczne gady, czyli dinozaury albo przyjazne i do niedawna wykorzystywane w wielu aspektach życia, konie. Ja jednak od zawsze byłam zauroczona fokami. Może to potwierdzić każdy, kto znał mnie od przedszkola. Często oglądałam je na zdjęciach w encyklopediach zwierząt i czytałam z wypiekami na twarzy o ich zwyczajach. Tematem większości moich ówczesnych rysunków i komiksów były właśnie te sympatyczne ssaki. Uwielbiałam jeździć do zoo, aby obserwować ich życie, a pewne letnie wakacje na Helu i wizyta w Fokarium, to chyba najwspanialszy moment mojego dzieciństwa. Do tej pory jestem posiadaczką dość okazałej kolekcji pluszowych fok.

Długo szukałam książki, która pomogłaby mi powrócić do czasów, gdy byłam jeszcze małą dziewczynką. Bohaterką powieści, której szukałam powinna być właśnie moja ukochana foczka. Niestety, długo nie mogłam spełnić swojego marzenia. Czytałam wiele książek, w których obecne były zwierzęta. Nie mogę zaprzeczyć, iż bardzo mi się podobały. Długoszyje żyrafy, przemierzające afrykańską sawannę, zwinne i szybkie gepardy, majestatyczne lwy owszem, budziły mój zachwyt. Kiedy przeczytałam o życiu morskich stworzeń w zimnym oceanie, wydawało mi się, że moje obsesyjne, jak twierdzili rodzice, zainteresowanie fokami minęło. Mimo to, czułam niedosyt. Dalej szukałam czegoś, co byłoby odzwierciedleniem moich obrazków.

Pewnego zimowego przedpołudnia do naszej skrzynki na listy ktoś wrzucił małą ulotkę. Zobaczyłam oddalającą się osobę przez okno, ale nie miałam ochoty wyjść na dwór. Było bardzo zimno i wiał wiatr. Pomyślałam, że to na pewno jakaś reklama i nie ma sensu jej czytać.

Wieczorem wróciła mama z wiadomością, iż w ośrodku kultury odbywa się wyprzedaż używanych książek. Położyła przede mną wilgotną ulotkę, którą wyjęła ze skrzynki. Byłam na siebie zła. Wyprzedaż kończyła się za pół godziny. Żałowałam teraz, że nie wyszłam wcześniej po kartkę. Mieszkamy 10 minut drogi samochodem od ośrodka, więc

RELACJE

nie bardzo miałam, jak tam dotrzeć. W końcu rodzice byli chwilowo zajęci, a wystawa zaraz kończyła się.

Szybko włożyłam płaszcz, wsunęłam nogi w szare buty i wybiegłam z domu z impetem. Wsiadłam na rower. Jeśli się pospieszę, to może uda mi się zdążyć na chociażby końcówkę wyprzedaży, myślałam.

Dawno nie jeździłam na rowerze z powodu mrozów i śniegów, mimo to zachowałam całkiem dobrą kondycję. A może to z powodu adrenaliny? Po 20 minutach byłam już na miejscu.

W ośrodku było pusto. Usłyszałam tylko odgłos swoich własnych kroków. Mimo zabójczego tempa, nie zdążyłam. Sprzedawcy musieli opuścić budynek kilka minut przed czasem. Z rezygnacją skierowałam się ku wyjściu. Nagle usłyszałam głośny dźwięk. Jakby coś spadło. Gwałtownie się odwróciłam. W kącie sali zobaczyłam krzątającą się osobę i kilka pudeł. Postanowiłam podejść bliżej. Okazało się, że z wyprzedaży zostało jeszcze jednak kilka książek. Uśmiechnęłam się w duchu.

Do domu wróciłam z pomarańczową książką z niedźwiedziem polarnym i foką na okładce. Jej tytuł brzmiał: „Serce na sznurku”.

„Serce na sznurku” to książka współczesnej pisarki Małgorzaty Domagalik, która jest także dziennikarką i autorką wielu programów telewizyjnych. Wraz z Krystyną Koftą, wydała bestseller „Harpie, piranie, anioły”. Opublikowała też „Siostrzane uczucia”. „Serce na sznurku”, z pozoru może wydawać się zwyczajną bajką dla dzieci. Jednak opowieść o foczce i niedźwiedziu Ksawerym ma dużo głębsze przesłanie. To opowieść alegoryczna. Książka traktuje przede wszystkim o tolerancji. Zachowanie zwierząt przypomina nieco nasze obyczaje. Możemy znaleźć w niej również rozważania na temat przyjaźni, przywiązania i poświęcenia.

Mała foczka została sierotą. Żli ludzie pozbawili jej kochającej mamy, która nie zdążyła nawet nadać jej imienia. Jej ostatnią wolą było to, aby jej córeczka zawsze była mądra. Ale ona była jeszcze taka mała.

Na odległym krańcu lodowca niedźwiedź Ksawery właśnie się obudził i rozpoczął swój zwyczajny dzień. Mycie kłów, poranna kawa, sporządzenie listy zakupów...

RELACJE

Foka musi zmierzyć się z różnymi przeciwnościami losu. Nie zdawała sobie sprawy z tego, że samotne życie jest takie trudne. Jak zdobyć pożywienie? Jak radzić sobie z zimnym, polarnym wichrem? Na szczęście pogoda się poprawiła i foczce udało się znaleźć rybę. Nie posiadała się z radości. Nagle usłyszała głośne dudnienie. Schowała się za śniegową zaspą. Po chwili ujrzała wielkiego niedźwiedzia, pochylającego się nad rybą.

Ksawery zajął się gotowaniem gęstego gulaszu. Zapach dotarł do nozdrzy ciągle wygłodniałej foczki. Podążyła za jego piękną wonią. Nie miała pojęcia, że zbliża się do jamy przedstawiciela największych wrogów fok...

Mroźny poranek nie sprzyjał spacerom. Ksawery postanowił spędzić cały dzień w domu. Jednak musiał wybrać się do komórki po drewno. Ku jego zdziwieniu, drzwi wyjściowe nie chciały ustąpić. Niedźwiedź pchnął je z całej siły. Okazało się, że u progu jego jamy znalazła się mała, zmarznięta foka. Oczywiście Ksawery ucieszył się z niespodziewanej przystawki, ale obecność foki wielce go zadziwiła.

Foczka, po przebudzeniu była zagubiona i przerażona. Zorientowała się, że znajduje się w sytuacji bez wyjścia. W dodatku była jeszcze w połowie zamrożona...

Następnego dnia do Ksawerego przyszła smutna wiadomość. Okazało się, że zginął jego najbliższy przyjaciel, niedźwiedź Emilian. Polarny był bardzo przygnębiony. Siostra Emiliana, Ewelina została uwięziona na lodowej krze wraz z córką. Ksawery postanowił je odnaleźć i zostawił dom pod okiem... małej foczki.

Foczka rozkoszowała się luksusami w domu Ksawerego. Jednak spokój nie potrwał długo. Do jamy dotarły dwa wilki Specjalny i Niecierpliwy. Próbowwały dostać się do środka. Foka nie miała pojęcia, co robić. W końcu udało jej się odstraszyć złodziei.

Ksaweremu, w poszukiwaniach pomogła sowa Agata. Trafili na trop Eweliny. Niestety, okazało się, że siostra przyjaciela Ksawerego nie żyje. Na szczęście udało im się uratować jej małą córeczkę.

Foczka postanowiła wyjść na świeże powietrze. Turlała się i cieszyła śniegiem. Nagle zauważyła sylwetkę Ksawerego. Nie poruszał się. Zdziwiło ją to i postanowiła zbliżyć się do niego. Okazało się, że niedźwiedź jest ranny. W saniach leżał mały miś polarny. Musiała ich ratować. Przeniosła niedźwiadka do jamy, ale nie miała pojęcia, co począć z Ksawerem.

RELACJE

Niespodziewanie w okolicy pojawiła się drużyna pingwinów. Bezinteresownie dostarczyły niedźwiedzia do domu. W dodatku zajęły się opatrzaniem jego ran. Foczka opiekowała się Ksawerym i jego siostrzenicą. Kilka dni później Ksawery przebudził się. Nie był zadowolony, że foka panoszy się w jego domu, ale spostrzegł, że dobrze zajmuje się małą niedźwiedziczką, której postanowił nadać imię po matce: Ewelinka.

Foczka zaczęła rozpakowywać rzeczy, które Ksawery przywiózł z wyprawy. Pośród nich znalazł się list w żółtej kopercie. Napisał go Emilian. Ksawery gorączkowo go otworzył i zaczął czytać. Jego treść była niezwykła, wzruszająca i nieco dziwna, jak na list niedźwiedzia. Była to odezwa. Emilian mówił w niej o swojej walce z ludźmi o życie niedźwiedzi, ale i o życie... fok. Tłumaczył, że najważniejszy jest honor, przyjaźń i tolerancja. Odezwę miał opublikować w Boże Narodzenie, ale nie zdążył...

Długo trwało, nim Ksawery zrozumiał przyjaciela. W końcu jednak przełamał swą niedźwiedzią naturę. Do jego domu przybył kuzyn Valium wraz z rodziną. Dostrzegłszy fokę, złapał ją za ogon i wtedy to Ksawery pierwszy raz w życiu stanął w jej obronie.

W dniu Bożego Narodzenia wszyscy zasiedli przy stole. Każdy dostał prezent, Ksawery również. To foczka podarowała mu lodowe serce na sznurku- znak przyjaźni. W świąteczne popołudnie Ksawery odczytał w studio radiowym apel Emiliana. Odezwa wywarła na wszystkich polarnych mieszkańcach ogromne wrażenie. Niejednym popłynęły łzy wzruszenia, niejedni padli sobie w ramiona...

Myślę, że tę książkę warto przeczytać. Gorąco polecam ją wszystkim, niezależnie od płci i wieku. Miłośnicy przyrody z pewnością będą zachwyceni. Tych, którzy lubią lekturę z podtekstem, zaskoczy koncept autorki, a odszyfrowanie przesłania skłoni każdego czytającego do refleksji natury niemalże filozoficznej. To mądra, napisana prostym, przejrzystym językiem historia tego, jak można uczyć i nauczyć się szacunku i zrozumienia. W dzisiejszym świecie tolerancja jest niezwykle ważną wartością. Ciągłe spotykamy się z dyskryminacją rasową, religijną, czy polityczną. Jej przejawy można zaobserwować w niemal każdym środowisku, czy to w szkole, czy na ulicy, w tramwaju lub w telewizji. Musimy pamiętać, że wszyscy ludzie są sobie równi i nie jest ważne to, jak wyglądają, ale jakie są ich serca: „O ile lepsze byłoby nasze życie, gdybyśmy podali sobie nawzajem łapy i płetwy i z wrogów stali się przyjaciółmi” – konkluduje autorka.

RELACJE

Anna Mieszkowska
Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie

I powiatowa edycja konkursu „Wydajemy Własną Książkę”

W roku szkolnym 2016/2017 Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie zorganizowała pierwszą powiatową edycję konkursu „Wydajemy Własną Książkę”.

<https://www.blogger.com/profile/13409464488791295329z>

Konkurs skierowany został do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu powiatu ciechanowskiego. Głównym celem przedsięwzięcia było propagowanie czytelnictwa oraz rozbudzanie twórczej wyobraźni wśród dzieci i młodzieży. Upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych uczniów jest jednym z podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2016/2017. Ideą konkursu było promowanie czytelnictwa, a poprzez to rozbudzanie zainteresowań literackich i plastycznych dzieci i młodzieży. Jest to doskonała forma wyrażania uczuć i emocji oraz drzemających w każdym dziecku talentów.

16 marca 2017 roku odbyła się uroczystość finałowa I powiatowej edycji konkursu „Wydajemy Własną Książkę”.

Wręczenie nagród i wyróżnień w konkursie odbyło się w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Ciechanowie. Na uroczystości obecni byli: Pan Andrzej Pawłowski – Wicestarosta Powiatu Ciechanowskiego, reprezentujący Pana Sławomira Morawskiego, Starostę Powiatu Ciechanowskiego, który objął honorowy patronat nad konkursem; Pani Barbara Tokarska-Wójciak – rzecznik prasowy Starostwa Powiatowego

RELACJE

w Ciechanowie oraz redaktor naczelny „*Samorządowca Powiatu Ciechanowskiego*”, który objął konkurs patronatem medialnym.

Ponadto swoją obecnością zaszczytili nas: Pani Grażyna Brzezińska – Dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie; Pani Urszula Michalska – ciechanowska malarka; ks. Krzysztof Jończyk, Dyrektor Katolickiego Radia Diecezji Płockiej, które również objęło patronat medialny nad konkursem. Niestety na uroczystości nieobecna z powodów zdrowotnych była Pani Janina Janakakos-Szymańska, prezes Oddziału Ciechanowskiego Stowarzyszenia Autorów Polskich, które również objęło honorowym patronatem nasz konkurs. W spotkaniu uczestniczył Pan Robert Miszczuk z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Warszawie, protoplasta konkursu.

Pierwsza edycja konkursu spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem: wpłynęło 85 prac, które wykonało 195 uczniów. Prace w kategorii literackiej oceniała Pani Janina Janakakos-Szymańska, w kategorii plastycznej Pani Urszula Michalska, a w kategorii edytorskiej Pani Grażyna Brzezińska.

Jury miało bardzo trudny wybór, gdyż wszystkie książki zostały „wydane” na bardzo wysokim poziomie. Przy ocenianiu prac głównym kryterium, którym kierowało się jury było to, aby książka została wykonana przede wszystkim samodzielnie przez autorów. Najwyżej oceniano formy wykazujące się kreatywnością oraz wzbogacające wymowę literacką. Nagrodzono i wyróżniono 54 osoby, które przygotowały 47 prac.

Spotkanie rozpoczęło się od wystąpienia Pani Grażyny Brzezińskiej, Dyrektora BP w Ciechanowie, która wyraziła swój podziw nad umiejętnościami dzieci i młodzieży.

Pan Robert Miszczuk, pomysłodawca konkursu, w swoim wystąpieniu nie krył radości z faktu, iż idea konkursu spotkała się z tak wielkim odzewem na terenie powiatu ciechanowskiego. Zachęcał do udziału w kolejnych edycjach.

W pierwszej części uroczystości wręczono podziękowania honorowym patronatom, darczyńcom i innym osobom zaangażowanym w zorganizowanie finału przedsięwzięcia. Naszym wspaniałym i hojnym sponsorom zawdzięczamy radość i zadowolenie dzieci, oraz to, że tak chętnie i licznie wzięły udział w konkursie.

RELACJE

Za wsparcie finansowe zakupu nagród dla uczestników serdeczne podziękowania zostały przekazane Panu Sławomirowi Morawskiemu – Staroście Powiatu Ciechanowskiego, Firmie Bauer Print Sp. z o.o. w Ciechanowie, Państwu Zofii i Kazimierzowi Olszewskim – właścicielom firmy PLAST-BUD w Ciechanowie. Firmie *Sigma Max* w Ciechanowie oraz Wydawnictwu *Egmont* z Warszawy dziękujemy za bezpłatne podarowanie wielu nagród dla zwycięzców.

Wyrazy wdzięczności za rozpropagowanie konkursu oraz objęcie patronatem medialnym całego przedsięwzięcia należą się Pani Barbarze Tokarskiej-Wójciak – rzecznikowi prasowemu Starostwa Powiatowego, redaktorowi naczelnemu „*Samorządowca Powiatu Ciechanowskiego*”, ks. Krzysztofowi Jończykowi – Dyrektorowi *KRDP* w Ciechanowie oraz „*Radiu dla Ciebie*” – rozgłośni w Ciechanowie.

Pani Urszuli Michalskiej oraz Pani Janinie Janakakos-Szymańskiej serdecznie dziękujemy za udział w pracach jury konkursu oraz za życzliwości i poświęcony czas.

Panu Robertowi Mischczukowi z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Warszawie serdecznie dziękujemy za przeprowadzanie zajęć edukacyjno-warsztatowych z uczniami w trakcie przygotowań do konkursu. Dziękujemy za wsparcie i życzliwość.

Przy wręczaniu dyplomów i nagród Pani Grażynie Brzezińskiej pomagali: Pan Andrzej Pawłowski, wicestarosta powiatu ciechanowskiego, Pani Urszula Michalska oraz Pan Robert Mischczuk.

W tegorocznej edycji konkursu „Wydajemy Własną Książkę” przyznano następujące wyróżnienia i nagrody:

Kategoria wiekowa: klasy I-III

WYRÓŻNIENIA

Szkoła Podstawowa Nr 3 w Ciechanowie

- Marta Muzińska - wyróżnienie w kategorii literackiej i edytorskiej za książkę „*Kwiat, który dotyka słońca*”.

RELACJE

Szkoła Podstawowa Nr 4 w Ciechanowie

- Aleks Niewiero – wyróżnienie w kategorii literackiej za książkę „*Horror w trzeciej klasie*”;
- Nikola Gadomska z I klasy – wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Zimowa opowieść*” – Nikola to najmłodsza uczestniczka naszego konkursu;
- Nikola Dołęgowska – wyróżnienie w kategorii plastycznej za książkę „*Bałwan Mrozek*”.

Szkoła Podstawowa Nr 5 w Ciechanowie

- Kaja Grzelak – wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Magiczny pies*”;
- Nikola Grzymkowska – wyróżnienie w kategorii literackiej za książkę „*Zwierzaki – cudaki. Prawdziwy przyjaciel*”;
- Amelia Michniewicz – wyróżnienie w kategorii literackiej za książkę „*Gwiezdna przygoda Lucy*”;
- Maria Młyńczak – wyróżnienie w kategorii literackiej za książkę „*Zaczarowany pędzel i księżniczka*”;
- Amanda Kicińska – wyróżnienie w kategorii literackiej i edytorskiej za książkę „*Moje pory roku*”;
- Zuzanna Piotrowska – wyróżnienie w kategorii plastycznej za książkę „*Niezwykłe Przygody Zuzi i Taty*”.

Szkoła Podstawowa Nr 6 w Ciechanowie

- Gabriela Rutkowska – wyróżnienie w kategorii literackiej za książkę „*O psim bohaterze*”;
- Aleksandra Moczulak – wyróżnienie w kategorii literackiej za książkę „*Kraina psów*”.

Szkoła Podstawowa w Gąsolinie

- Karolina Metera – wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Cztery kurczaki*”.
- Maria Wieluńska – wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Kotki i komputer*”.

RELACJE

Szkoła Podstawowa w Opinogórze Górnej

- Gabriela Brzozowska – wyróżnienie w trzech kategoriach – literackiej, plastycznej oraz edytorskiej za książkę „*Rymowanki*”.

NAGRODY - kategoria plastyczna

II miejsce

- Julia Gajewska ze Szkoły Podstawowej Nr 4 w Ciechanowie – za książkę „*Przygody Flori*” oraz wyróżnienie w kategorii literackiej.

I miejsce ex aequo

- Aniela Stypik ze Szkoły Podstawowej Nr 5 w Ciechanowie – za książkę „*Magiczne lusterko*” oraz wyróżnienie w kategorii edytorskiej;
- Julia Wesołowska i Maria Janiec ze Szkoły Podstawowej w Gąsocinie – za książkę „*Nauka i zabawa*” oraz wyróżnienie w kategorii edytorskiej.

NAGRODY – kategoria literacka

I miejsce ex aequo

- Gabriela Korpanty ze Szkoły Podstawowej Nr 4 – za książkę „*Przytulne opowieści Gabrysi*”;
- Aleksandra Redwanowska ze Szkoły Podstawowej Nr 3 – za książkę „*Dziennik zwariowanej Oli*”;
- Karolina Kuczyńska ze Szkoły Podstawowej Nr 3 w Ciechanowie – za książkę „*Niezapomniana przejażdżka*” a także wyróżnienie w kategorii plastycznej oraz edytorskiej.

Kategoria wiekowa - klasy IV-VI

WYRÓŻNIENIA

Szkoła Podstawowa nr 7 w Ciechanowie

- Alicja Waśniewska – wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Dragon Mania. Miłość Łupka*”.

RELACJE

Szkoła Podstawowa w Bądkowie

- Maja Krupińska – wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Mój przyjaciel Reks*”.

Szkoła Podstawowa w Gąsolinie

- Anita Elak – wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Moje poczytajki*”.
- Dominik Pierzynowski wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Nowa era*”.

Szkoła Podstawowa w Opinogórze Górnej

- Aleksandra Baranowska wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Przygody w kosmosie*”.

Szkoła Podstawowa w Ościsłowie

- Zuzanna Biegalska wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Wakacyjna przygoda*”;
- Anna Bieńkowska wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Pewna zaczarowana biblioteka*”;
- Piotr Rudnicki wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Zbiór wierszy*”;
- Zuzanna Rudnicka wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Bezludna wyspa*”;
- Wiktor Żochowski wyróżnienie w kategorii edytorskiej za książkę „*Wakacyjna przygoda*”.

NAGRODY

II miejsce w kategorii plastycznej

- Aleksandra Lenard i Martyna Cejmerowska ze Szkoły Podstawowej w Gąsolinie za książkę „*Księżniczka Klementyna z Zielonej Góry*”;

II miejsce w kategorii literackiej

- Adam Goździewski ze Szkoły Podstawowej w Opinogórze Górnej za książkę „*Przeprowadzka*”.

RELACJE

II miejsce w kategorii literackiej i wyróżnienie w kategorii edytorskiej

- Piotr Duzikowski i Filip Nowak ze Szkoły Podstawowej w Gąsoccinie za książkę „MAX”.
- Kacper Franckiewicz ze Szkoły Podstawowej w Opinogórze Górnej za książkę „Wakacyjny luz”.

I miejsce w kategorii literackiej i wyróżnienie w kategorii edytorskiej

- Monika Radziejewicz ze Szkoły Podstawowej w Ościsłowie za książkę „Nie łam się”.

I miejsce w kategorii literackiej, II miejsce w kategorii plastycznej oraz wyróżnienie w kategorii edytorskiej

- Marta Podlasińska ze Szkoły Podstawowej nr 5 w Ciechanowie za książkę „Magiczna szafa przyrody, czyli mały tomik poezji dla małych dzieci”.

I miejsce w kategorii literackiej, I miejsce w kategorii plastycznej i wyróżnienie w kategorii edytorskiej

- Aleksandra Łuczowska i Klaudia Maciejewska ze Szkoły Podstawowej w Opinogórze Górnej za książkę „Tajemnicze lustro”.

Kategoria wiekowa - gimnazjum

NAGRODY

III miejsce w kategorii literackiej ex aequo:

- Natalia Tralewicz z Gimnazjum w Młocku za książkę „Purpose [cel]”.
- Patrycja Napiórkowska z Gimnazjum w Kraszewie za książkę „Oblicze niezwyklej podróży”.

II miejsce w kategorii plastycznej

- Dominik Duszyński z Gimnazjum w Gąsoccinie za książkę „Wyostrzone zmysły”.

RELACJE

II miejsce w kategorii edytorskiej

- Dominika Mazańska i Klaudia Grzankowska z Gimnazjum nr 1 w Ciechanowie za książkę „*Moja wakacyjna przygoda*”.

II miejsce w kategorii literackiej ex aequo

- Natalia Sosnowska z Gimnazjum w Kraszewie za książkę „*Księstwo ciemności*”;
- Angelika Perczyńska z Gimnazjum w Ościsłowie za książkę „*Leśne przygody*”.

II miejsce w kategorii literackiej, II miejsce w kategorii plastycznej i II miejsce w kategorii edytorskiej

- Julia Pawlicka z Gimnazjum nr 4 w Ciechanowie za książkę „*Nowe życie*”.

II miejsce w kategorii literackiej i I miejsce w kategorii edytorskiej

- Katarzyna Dębska z Gimnazjum w Kraszewie za książkę „*Kamień koronny Lucyfera*”.

I miejsce w kategorii literackiej, I miejsce w kategorii plastycznej i II miejsce w kategorii edytorskiej

- Gabriela Łyszkowska, Maria Szewczak, Aleksandra Sobota z Gimnazjum nr 3 w Ciechanowie za książkę „*Liki*”.

Na uroczystości finałowej Pani Grażyna Brzezińska wręczyła dyplomy i statuetki za zdobycie tytułu „Złotej Książki”.

Tytuł „ZŁOTEJ KSIĄŻKI” w kategorii wiekowej klasy IV-VI zdobyły ex aequo trzy tytuły:

- „*Tajemnicze lustro*”, autorstwa Aleksandry Łuczkowskiej, Klaudii Maciejewskiej ze Szkoły Podstawowej w Opinogórze Górnej;
- „*Magiczna szafa przyrody, czyli mały tomik poezji dla małych dzieci*”, autorstwa Marty Podlasińskiej ze Szkoły Podstawowej Nr 5 w Ciechanowie;
- „*Nie łam się*”, autorstwa Moniki Radziejewicz ze Szkoły Podstawowej w Ościsłowie.

RELACJE

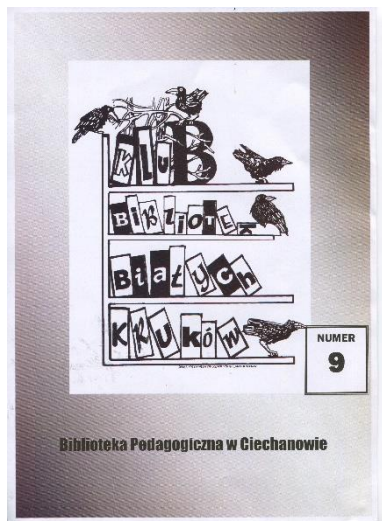
Tytuł „ZŁOTEJ KSIĄŻKI” w kategorii wiekowej gimnazjum zdobyła książka „Liki” – autorstwa Gabrieli Łyszkowskiej, Aleksandry Soboty i Marii Szewczak – uczennic Gimnazjum Nr 3 w Ciechanowie.

Podsumowaniem uroczystości było wręczenie podziękowań dla nauczycieli bibliotekarzy szkolnych, którzy zaangażowali się w przygotowanie uczniów ze swoich szkół do naszego konkursu. Podziękowania otrzymały:

- Pani Jolanta Bilińska – ze Szkoły Podstawowej Nr 5 im. Władysława Broniewskiego w Ciechanowie;
- Pani Ewa Bystrek i Pani Dorota Rękawek – ze Szkoły Podstawowej Nr 3 im. Orła Białego w Ciechanowie;
- Pani Marianna Furman – z Gimnazjum Nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Ciechanowie;
- Pani Monika Grzymkowska – z Gimnazjum w Kraszewie;
- Pan Grzegorz Hoffman – ze Szkoły Podstawowej Nr 6 im. Tadeusza Kościuszki w Ciechanowie;
- Pani Monika Iwańska – ze Szkoły Podstawowej im. Stanisława Milewskiego w Gąsocinie;
- Pani Joanna Jabłońska – ze Szkoły Podstawowej w Opinogórze Górnej;
- Pani Jadwiga Jasińska – z Gimnazjum w Gąsocinie;
- Pani Iwona Jaskulska – ze Szkoły Podstawowej im. Michała Gwiazdowicza w Bądkowie;
- Pani Marta Malinowska-Borkowska – z Gimnazjum im. Marii Konopnickiej w Młocku;
- Pani Elżbieta Niszczoła – z Gimnazjum w Ościsłowie;
- Pani Anna Katarzyna Otłowska – z Gimnazjum Nr 3 im. Marii Konopnickiej w Ciechanowie;
- Pani Elżbieta Stawińska i Pani Mariola Szcząchor – ze Szkoły Podstawowej Nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi w Ciechanowie;
- Pani Ewa Włodarczyk – ze Szkoły Podstawowej Nr 4 im. 21 Warszawskiego Pułku Piechoty „Dzieci Warszawy” w Ciechanowie.

RELACJE

Wyrazy uznania i podziękowań należą się nauczycielom języka polskiego, nauczycielom plastykom, którzy również poświęcili swój czas, aby sprawdzić prace swoich podopiecznych.

Po ceremonii wręczenia nagród i wyróżnień wszyscy uczestnicy zostali zaproszeni na słodki poczęstunek ufundowany przez Piekarnię „Klementynka” oraz Cukiernię Państwa Siembor z Ciechanowa. W sali konferencyjnej zorganizowana została wystawa prac konkursowych, która cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem zarówno dzieci jak i dorosłych. Były rozmowy i wymiana wrażeń z uroczystości oraz pomysły na kolejne ciekawe opowieści. Prace powstałe w konkursie stały się własnością Biblioteki „Białych Kruków” przy Bibliotece Pedagogicznej w Ciechanowie.

Nagrodzone prace zostały wysłane do edycji wojewódzkiej konkursu do Domu Kultury „Muranów”.

Uczniom z terenu powiatu ciechanowskiego udało się zdobyć następujące nagrody i wyróżnienia:

Równorzędne nagrody w kategorii literackiej:

- Kacper Franckiewicz „*Wakacyjny luz*” – Szkoła Podstawowa w Opinogórze Górnej
- Adam Goździewski „*Przeprowadzka*” – Szkoła Podstawowa w Opinogórze Górnej

Równorzędne wyróżnienia w kategorii literackiej:

- Julia Gajewska „*Przygoda Flori*” – Szkoła Podstawowa nr 4 im. 21. Warszawskiego Pułku Piechoty „Dzieci Warszawy” w Ciechanowie
- Patrycja Napiórkowska „*Oblicze niezwyklej podróży*” – Gimnazjum w Zespole Szkół w Kraszewie

Równorzędne nagrody w kategorii plastycznej:

- Aleksandra Sobota „*Liki*” – Gimnazjum nr 3 im. Marii Konopnickiej w Ciechanowie

RELACJE

Równorzędne wyróżnienia w kategorii plastycznej:

- Aleksandra Łuczkowska, Klaudia Maciejewska „*Tajemnicze lustro*” – Szkoła Podstawowa w Opinogórze Górnej
- Marta Podlasińska „*Magiczna szafa przyrody, czyli mały tomik poezji dla małych dzieci*” Szkoła Podstawowa nr 5 im. Władysława Broniewskiego w Ciechanowie

Równorzędne nagrody w kategorii edytorskiej:

- Gabriela Korpanty, Jakub Korpanty „*Przytulne opowieści Gabrysi*” – Szkoła Podstawowa nr 4 im. 21. Warszawskiego Pułku Piechoty „Dzieci Warszawy” w Ciechanowie

Równorzędne wyróżnienia w kategorii edytorskiej:

- Julia Gajewska „*Przygody Flori*” – Szkoła Podstawowa nr 4 im. 21. Warszawskiego Pułku Piechoty „Dzieci Warszawy” w Ciechanowie
- Anieli Stypik „*Magiczne lustro*” – Szkoła Podstawowa nr 5 im. Władysława Broniewskiego w Ciechanowie

Jeszcze raz serdecznie gratulujemy wszystkim wyróżnionym i nagrodzonym. Zapraszamy do udziału w kolejnych edycjach konkursu „*Wydajemy Własną Książkę*”.

Agata Mierzwa
Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie. Filia w Mławie

Rzecznik Praw Dziecka. Prawa dziecka

Prawa dziecka. Akty prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r., nr 16, poz. 93 ze zm.).
3. Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 (Dz. U. z 1991 r., nr 120, poz. 526).
4. Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r., nr 6, poz. 69 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 24 października 2008 roku o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2008 r., nr 214, poz. 1345).
6. Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., nr 197, poz. 1307).

Wydawnictwa zwarte

1. Banaszak Bogusław : Prawo konstytucyjne. – Warszawa : Wydaw. C.H. Beck , 2015.
2. Chmielewska Kamila : Ochrona przesłuchiwanym dzieci. – Warszawa : Biuro RPD, 2012.
3. Dwadzieścia lat transformacji ustrojowej w Polsce / red. Marek Zubik. – Warszawa : Wydaw. Sejmowe, 2010.

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

4. Encyklopedia prawa / red. Urszula Kalina-Prasznic. – Warszawa : Wydaw. C.H. Beck, 2007.
5. Informacja o działalności Rzecznika Praw Dziecka za rok 2014 oraz uwagi o stanie postrzegania praw dziecka. – Warszawa : Biuro RPD, 2015.
6. Jaros Paweł J. : Rzecznik Praw dziecka w Polsce. – Warszawa : Biuro RPD, 2013.
7. Jarosz Ewa, Nowak Anna : Dzieci ofiary przemocy w rodzinie. Raport Rzecznika Praw Dziecka. – Warszawa : Biuro RPD, 2012.
8. Jarosz Ewa : Międzynarodowe standardy przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci. – Warszawa : Żak, 2008.
9. Jarosz Ewa : Ochrona dzieci przed krzywdzeniem. Perspektywa globalna i lokalna. – Katowice : Uniwersytet Śląski, 2009.
10. Jarosz Ewa : Przemoc w wychowaniu. Między prawnym zakazem a społeczną akceptacją. Monitoring Rzecznika Praw Dziecka. – Warszawa : Biuro RPD, 2015.
11. Konwencja o prawach dziecka : wybór zagadnień / red. nauk. S. L. Stadniczeńko. - Warszawa : Biuro RPD, 2015.
12. Kozak Małgorzata : Prawo dziecka do edukacji. Założenia pedagogiczno-prawne i bariery realizacyjne. – Warszawa : Biuro RPD, 2013.
13. Kwak Anna, Mościskier Andrzej : Rzeczywistość praw dziecka w rodzinie. – Warszawa : Żak, 2002.
14. Okoń Wincenty : Nowy słownik pedagogiczny. – Warszawa : Żak, 2004.
15. Okoń Wincenty : Wizerunki sławnych pedagogów. – Warszawa : Żak, 2000.
16. Pedagogika wczesnoszkolna – dyskursy, problemy, rozwiązania / red. nauk. Dorota Klus-Stańska, Maria Szczepka-Pustkowska. – Warszawa : Wydaw. Akademickie i Profesjonalne, 2009.
17. Polskie prawo konstytucyjne / red. nauk. Dariusz Górecki. – Warszawa : Oficyna Wolters Kluwer Business, 2015.

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

18. Prawa człowieka. Współczesne zjawiska, wyzwania, zagrożenia, T.1. / red. Anna Kalisz. - Sosnowiec : Oficyna Wydawnicza Humanitas, 2015.
19. Prawa dziecka. Dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych / zbiór i oprac. Paweł J. Jaros, Marek Michalak. – Warszawa : Biuro RPD, 2015.
20. Prawa dziecka. Dokumenty Rady Europy / zbiór i oprac. Paweł J. Jaros. – Warszawa : Biuro RPD, 2013.
21. Prawa dziecka. Wybrane aspekty / red. Izabela Marczykowska [et. al.]. – Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006.
22. Prawa dziecka w prawie międzynarodowym / red. nauk. Elżbieta Karska. – Warszawa : Wydaw. UKSW, 2014.
23. Prawa dzieci w edukacji / Stuart Hart [et. al]. – Gdańsk : GWP, 2006.
24. Prawo konstytucyjne / red. Zbigniew Witkowski. – Toruń : Dom Organizatora, 2006.
25. Serafin Sławomir, Szmulik Bogumił : Organy ochrony prawnej RP. – Warszawa : Wydaw. C.H. Beck, 2010.
26. Skrzydło Wiesław : Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. – Warszawa: Oficyna Wolters Kluwer, 2009.
27. Słownik socjologii i nauk społecznych / red. Gordon Marshall. – Warszawa : Wydaw. PWN, 2005.
28. Sokołowski Tomasz : Prawo rodzinne. – Poznań : Ars Boni et aequi, 2014.
29. Ustrój organów ochrony prawnej / red. Bogumił Szmulik, Marek Żmigrodzki. – Lublin : Wydaw. UMCS, 2005.
30. Wielka encyklopedia. T.19 / red. Jan Wojnowski. PWN. – Warszawa : PWN 2003.
31. Wieka encyklopedia. T. 27 / red. Jan Wojnowski PWN. – Warszawa : PWN 2005.

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Wydawnictwa ciągłe

1. Borkowska Karolina : Prawo dziecka do wypowiedzi w sprawach rozpoznawanych przez sąd rodzinny // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2011 nr 4, s. 45-50.
2. Dziurzyńska Teresa : W XV rocznicę uchwalenia Konwencji o Prawach Dziecka. Nie ma szczęśliwych społeczeństw bez szczęśliwych dzieci // Wychowanie w Przedszkolu. – 2005, nr 6, s. 4-7 [324-327].
3. Kaczmarek Mirosław : Dziecko w obliczu prawa. Cz. 1 // Remedium. – 2006 nr 10, s. 18-19.
4. Kaczmarek Mirosław : Dziecko w obliczu prawa. Cz. 2. Dziecko w postępowaniu sądowym // Remedium. – 2006 nr 12, s. 18-19.
5. Kaczmarek Mirosław : Mechanizmy monitorowania praw dziecka w Polsce. Cz. 1. // Remedium. – 2011, nr 7/8, s. 38-39.
6. Kaczmarek Mirosław : Mechanizmy monitorowania praw dziecka w Polsce. Cz. 2 // Remedium. – 2011, nr 11, s. 18-20.
7. Kolankiewicz Maria : O prawach małych dzieci wychowywanych poza rodziną // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2012, nr 5, s. 3-9.
8. Krajewska Beata : Prawo dzieci do wiedzy o ich prawach wpisane w proces edukacji // Nowa Szkoła. – 2015, nr 4, s. 8-22.
9. Łopatka Adam : Kara cielesna w świetle prawa polskiego i międzynarodowego // Niebieska Linia. – 2000, nr 5/10, s. 23-25.
10. Mathea Eugenia : Prawa człowieka, prawa dziecka // Wychowanie w Przedszkolu. – 2012, nr 4, s. 24-27.
11. Narożnik Małgorzata : Prawa dziecka – teoria i praktyka // Wychowanie w Przedszkolu . - 2012, nr 5, s.71-73.
12. Pawluczuk-Solarz Monika : Korczakowskie idee wychowania // Wychowanie w Przedszkolu. – 2012, nr 10, s. 12-15.

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

13. Prajsner Mira (oprac.) : Prawa dziecka po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej // Remedium. – 2005, nr 1, s. II-III.
14. Qandil Alicja., Tracz Michał : (Nie) samotni Rzecznicy // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2006, nr 2 s. 55-58.
15. Rzecznik Praw i obowiązków. Z dr Ewą Sowińską Rzecznikiem Praw Dziecka rozmawia Jolanta Makowska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2006, nr 7, s. 3-6.
16. Sochal Barbara : Janusz Korczak na miarę XXI wieku // Wychowanie w Przedszkolu. – 2012, nr 5, s. 20-26.
17. Staszewska Anna : Organizacja ludzi dobrej woli // Niebieska Linia. – 2002, nr 4, s. 25-28.
18. Staszewska Anna : Z perspektywy praw człowieka. Cz. 1 // Niebieska Linia. – 2001, nr 2/3, s. 22-24.
19. Staszewska Anna : O prawach dziecka całkiem poważnie [rozmowa z Elżbietą Czyż] // Niebieska Linia. – 2001, nr 4, s. 16-18.
20. Szymczak Maja : Prawa dziecka jako prawa człowieka // Wychowanie w Przedszkolu. – 2014, nr 9, s. 26-28.
21. Theiss Wiesław : Janusz Korczak-pedagog i wychowawca // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2012, nr 6, s. 3-7.

Mirosława Ostrowska
Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie

Tolerancja

Wydawnictwa zwarte

1. Siemaszko Andrzej : Granice tolerancji : o teoriach zachowań dewiacyjnych. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 1993.
2. Tokarczyk Andrzej : Tolerancja. – Warszawa : Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, 1979.

Artykuły z książek

1. Adamczyk Dariusz : Znaczenie tolerancji we współczesnym wychowaniu międzykulturowym // W : Wielokulturowość – międzykulturowość obszarami edukacyjnych odniesień / pod red. Alicji Szelaąg. – Kraków : Impuls, 2005. – S. 155-170.
2. Barnaszewski Bogusław : Edukacja i tolerancja a wyzwania oraz zagrożenia przyszłości // W : Nauczyciel andragog w społeczeństwie wiedzy / pod red. Wojciecha Horynia i Jana Maciejewskiego. – Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2010. – S. 268-281.
3. Le Bon Gustave : Nietolerancja, autorytaryzm i konserwatyzm tłumu // W : Psychologia tłumu / przekł. z fr. Bolesław Koprocki. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 1994. – S. 29 -32.
4. Pilch Tadeusz : Tolerancja – nietolerancja // W : Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej / red. nauk. Danuta Lalak i Tadeusz Pilch. – Warszawa : Żak, 1999. – S. 306-308.

Wydawnictwa ciągłe

1. Ambrosewicz-Jacobs Jolanta, Małecki Marian : „Narysuj siebie, Żyda, Cygana...” // Języki Obce w Szkole. – 2001, nr 6, s. 97-107.
2. Bazaniak Joanna : Wychowanie do tolerancji // Życie Szkoły. – 2009, nr 9, s. 13-19.

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

3. Godlewska Aleksandra : Inny nie znaczy gorszy // *Życie Szkoły*. – 2011, nr 6, s. 43-45.
4. Góra Iwona : Stereotypy – uprzedzenie i nietolerancja // *Nowa Szkoła*. – 1992, nr 5, s. 266-269.
5. Graj Cezary : Tolerancja po polsku // *Nowa Szkoła*. – 2004, nr 10, s. 53-54.
6. Harasimik Agnieszka : Komputer na lekcjach... o tolerancji // *Język Polski w Szkole IV-VI*. – 2006/2007, nr 4, s. 84-92.
7. Hołówka Jacek : Granice tolerancji // *Problemy Opiekuńczo Wychowawcze*. – 1995, nr 4, wkł. s. 2-9.
8. Igielska Beata : Krętymi ścieżkami integracji // *Nowa Szkoła*. – 2002, nr 1, s. 16-19.
9. Janus Danuta : Tolerancja – tak czy nie? // *Poradnik Bibliotekarza*. – 2001, nr 7/8, s. 10-14.
10. Karwatowska Małgorzata : Tolerancja w definicjach uczniowskich // *Język Polski w Szkole Średniej*. – 1997/1998, nr 4, s. 56-61.
11. Komosińska Krystyna : Znaczenie tolerancji dla nietolerancji // *Lider*. – 1993, nr 7/8, s. 18-19.
12. Krasiejko Izabela : Tolerancja wobec niepełnosprawnych // *Edukacja i Dialog*. – 2000, nr 8, s. 31-34.
13. Kubiciel Elżbieta : Rozwijanie postawy tolerancji // *Życie Szkoły*. – 1993, nr 10, s. 590-593.
14. Młynarczyk Anna, Sokołowski Mariusz : Ze sobą, a nie obok siebie : (edukacja równoległa w procesie kształtowania postaw tolerancji) . – Bibliogr. // *Nowa Szkoła*. – 2008, nr 5, s. 11-14.
15. Muszyńska Jolanta : Inni, a jednak tacy sami // *Edukacja i Dialog*. – 2003, nr 5, s. 62-66.
16. Nikitorowicz Jerzy : Tolerancja. Idea i cel edukacji międzykulturowej // *Problemy Opiekuńczo Wychowawcze*. – 1995, nr 6, wkł. s. 2-7.
17. Pasamonik Barbara : Kłopoty z tolerancją // *Edukacja* . – 2003, nr 3, s. 89-98.
18. Pasamonik Barbara : O tolerancji i nietolerancji // *Edukacja i Dialog*. – 2003, nr 5, s. 18-24.
19. Raczkowska Jadwiga : Uczenie tolerancji pilnym zadaniem wychowawczym // *Problemy Opiekuńczo Wychowawcze*. – 2000, nr 5, s. 25-30.

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

20. Rakowska Bożena : Z tolerancją na ty : (scenariusz zajęć) // Życie Szkoły. – 2007, nr 1, s. 29-33.
21. Słowikowska Teresa : Ważne słowo : tolerancja : (scenariusz zajęć wychowawczych dla gimnazjum) // Nowa Szkoła. – 2005, nr 10, s. 37-40.
22. Stróżyński Klemens : Równość i tolerancja w podręcznikach szkolnych // Dyrektor Szkoły. – 2005, nr 9, s. 37-39.
23. Szewetowska Katarzyna : Tolerancja – zjawisko społeczne czy postawa? // Edukacja i Dialog. – 2007, nr 5, s. 50-53.
24. Szewetowska Katarzyna : Tolerancja jako treść w procesach socjalizacji i wychowania // Edukacja i Dialog. – 2008, nr 12, s. 39-47.
25. Szymeczko Kazimierz : Tolerancjo, pozwól żyć// Biblioteka w Szkole. – 2007, nr 1, s. 25-26.
26. Tobiacelli Anna : Wychowanie ku tolerancji // Edukacja i Dialog. – 2008, nr 7, s. 19-21.
27. Trojan Elżbieta : Tolerancja jako kategoria pedagogiczna i zadanie wychowawcze : zestawienie bibliograficzne // Poradnik Bibliotekarza. – 2007, nr 7/8, s. 48-51.
28. Wlazły Danuta : Tolerancja : (scenariusz zajęć warsztatowych dla uczniów klas VI) // Wszystko dla Szkoły. – 2007, nr 6, s. 20.
29. Wszyńska Natalia : Otwarcie się na odmienność // Edukacja i Dialog. – 2003, nr 8, s. 17-20.
30. Żwirblińska Alina : Kształtowanie postaw tolerancji poprzez wychowanie integracyjne w programie „Odkrywcy Nieznanego Świata” // Szkoła Specjalna. – 2000, nr 2/3, s. 132-134.
31. Żywicka Beata : Czy Polacy są tolerancyjni ? // Język Polski w kl. IV-VI. – 1999/2000, nr 3, s. 85-96 .

Dokumenty elektroniczne

Tolerancja [DVD]. – Nadarzyn : Lissner Studio, [2010].

POZNAJMY SIĘ

GABRIELA KORPANTY

Finalistka I powiatowej edycji oraz XXIV wojewódzkiej edycji konkursu „Wydajemy Własną Książkę”

Jestem...

uczennicą klasy III Szkoły Podstawowej nr 4 w Ciechanowie. Moją pasją jest tworzenie wierszy i opowiadań. Jestem uczestniczką koła fotograficznego oraz koła bibliotecznego w mojej szkole.

W mojej szkole najbardziej lubię...

nauczycieli oraz moich znajomych.

W mojej pracy najbardziej nie lubię...

dużej ilości prac domowych.

Moje dalsze plany...

chcę rozwijać swoje umiejętności oraz planuję naukę języka hiszpańskiego; w moich marzeniach mam dużo podróży zagranicznych.

Po szkole najchętniej...

ślucham muzyki oraz nagrywam filmiki do podkładów muzycznych w aplikacji Musical.ly. Lubię też rysować i szkicować. Często nagrywam moje wiersze i opowiadania na dyktafon.

POZNAJMY SIĘ

Ulubiona literatura to...

obyczajowa i przygodowa. Lubię czytać serię pamiętników - „Dziennik cwaniaczka” Jeff Kinney.

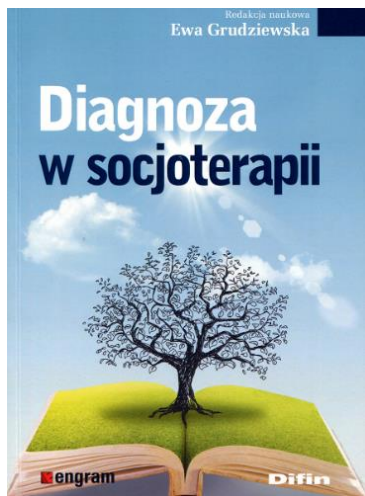
Gdybym nie była uczennicą, to...

byłabym aktorką.

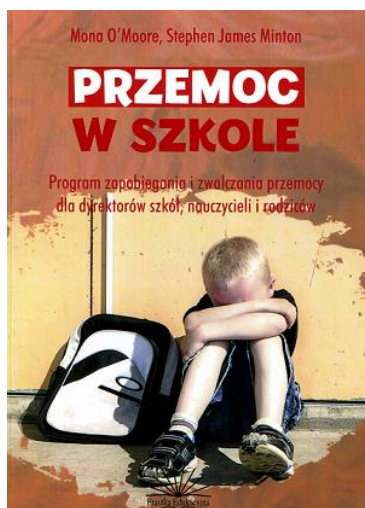
WARTO PRZECZYTAĆ

Bożena Lewandowska
Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie

Diagnoza w socjoterapii / redakcja naukowa Ewa Grudziewska.
– Warszawa : Difin, 2017.

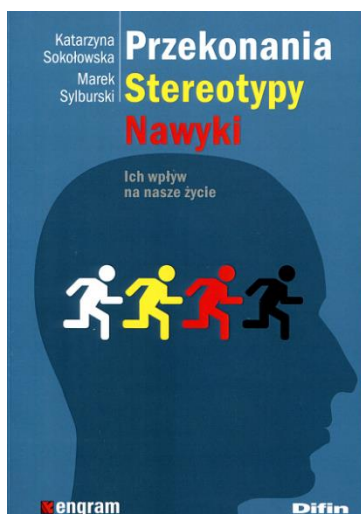

Przemoc w szkole : program zapobiegania i zwalczania
przemocy dla dyrektorów szkół, nauczycieli i rodziców / Mona
O'Moore, Stephen James Minton. – Warszawa : Wydawnictwo
Fraszka Edukacyjna, 2016.

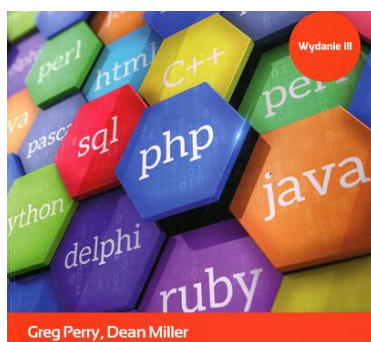

Planowanie kariery a Interaktywna sieć zawodów : scenariusze
zajęć warsztatowych w pracy doradców zawodowych /
Krystyna Lelińska. – Warszawa : Difin, 2016.

WARTO PRZECZYTAĆ

Przekonania, stereotypy, nawyki : ich wpływ na nasze życie / Katarzyna Sokołowska, Marek Sylburski. – Warszawa : Difin, 2016.

Programowanie dla początkujących w 24 godziny / Greg Perry, Dean Miller ; [tłumaczenie Tomasz Walczak]. – Gliwice : Wydawnictwo Helion, 2017.

**Programowanie
dla początkujących
w 24 godziny** ⌚

SAMS

Helion

Efektywność oddziaływań resocjalizacyjnych / Robert Opora. – Warszawa : Wydawnictwo Akademickie Żak, 2015.

WARTO PRZECZYTAĆ

ABC liczenia : wierszyki matematyczne / Anna Łada Grodzicka ; [ilustracje Maria Pelc]. – Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2016.

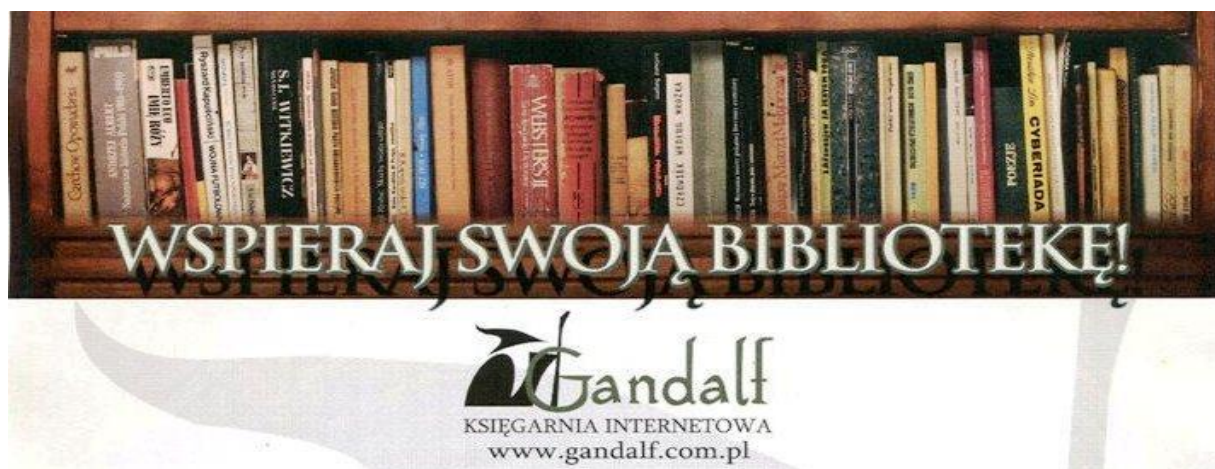

Warsztaty plastyczne dla dzieci / Marcelina Grabowska-Piątek. – Wrocław : Wydawnictwa Siedmiogród, 2016.

Dzieci z trudnościami adaptacyjnymi w młodszym wieku : aspekty rozwojowe i edukacyjne w kontekście specyfiki różnic kulturowych / pod redakcją Emilii Śmiechowskiej-Petrovskij. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe UKSW, 2016.

WSPIERAJ SWOJĄ BIBLIOTEKĘ

Bibliotekarzy zachęcamy do przyłączenia się do akcji a czytelników i sympatyków naszej biblioteki informujemy, że **każdy może wspomóc bibliotekę i przez to mieć wpływ na atrakcyjność księgozbioru**. Wszystkim robiącym zakupy książek w księgarniach internetowych polecamy księgarnię Gandalf, która w rankingu sklepów internetowych tygodnika „Wprost” i portalu Money.pl jest wśród liderów nieprzerwanie od kilku lat.

Nasz kod to: **jasny**

WEJDŹ NA WWW.GANDALF.COM.PL,
ZRÓB ZAKUPY, PODAJ W ODPOWIEDNIM POLU TEN KOD

jasny

ZAPEŁNIJ REGAŁY NOWYMI KSIĄŻKAMI, PRZEKAZUJĄC
SWOJE PUNKTY BIBLIOTECE.
KAŻDE ZREALIZOWANE ZAMÓWIENIE TO PUNKTY DLA
TWOJEJ BIBLIOTEKI, KTÓRE WYMIENI NA KSIĄŻKI.

NIE ZWLEKAJ. WEJDŹ NA WWW.GANDALF.COM.PL.
WESPRZYJ SWOJĄ BIBLIOTEKĘ JUŻ DZIŚ.
KAŻDA ZŁOTÓWKA MA ZNACZENIE!

 KSIĘGARNIA INTERNETOWA GANDALF TO SZEROKI WYBÓR PODRĘCZNIKÓW,
POMOCY NAUKOWYCH, SŁOWNIKÓW, BELETRYSTYKI, KSIĄŻEK AUDIO ORAZ
MULTIMEDIÓW. KAŻDY ZNAJDZIE COŚ DLA SIEBIE.
ODWIEDŹ NASZĄ STRONĘ I PRZEKONAJ SIĘ SAM.

NOTY O AUTORACH

Monika Biedrzycka-Gładka – absolwentka Wydziału Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych w Warszawie oraz Wydziału Psychologii Społecznej SWPS w Warszawie. Pracuje jako koordynator ds. instruktażu dla bibliotekarzy w Bibliotece Pedagogicznej w Ciechanowie a także psycholog w Społecznej Szkole Podstawowej STO w Ciechanowie. Lubi ambitną prozę i pamiętniki.

Jolanta Bilińska – nauczyciel bibliotekarz w Szkole Podstawowej nr 5 im. Władysława Broniewskiego w Ciechanowie, nauczyciel dyplomowany.

Grażyna Brzezińska – dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie. Absolwentka Wydziału Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, studiów podyplomowych z zakresu zarządzania oświatą i marketingu oraz studiów podyplomowych z zakresu bibliotek naukowych.

Renata Grabowska – absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie, studiów podyplomowych z zakresu zarządzania oświatą oraz studiów podyplomowych z zakresu bibliotek naukowych. Propagatorka metody biblioterapii w pracy z dziećmi i młodzieżą. Kierownik Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie Filia w Płońsku. Nauczyciel dyplomowany.

Agnieszka Kołodziejka – pracownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie od 2006 roku. Absolwentka Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Bożena Lewandowska – nauczyciel bibliotekarz, pracownik Wydziału Gromadzenia i Opracowania Zbiorów w Bibliotece Pedagogicznej Ciechanowie. Autorka i prowadząca kursy na platformie zdalnego nauczania Moodle.

Agata Mierzwa – kierownik Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie. Filia w Mławie. Nauczyciel dyplomowany. Pracuje w Bibliotece Pedagogicznej od 1991 r. Absolwentka Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej na UW w Warszawie oraz studiów podyplomowych Zarządzanie i Marketing w oświacie na UWM w Olsztynie. Miłośniczka książek oraz ogrodu.

Anna Mieszkowska – nauczyciel bibliotekarz, pracownik Wydziału Udostępniania Zbiorów Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie. Absolwentka Uniwersytetu Warmińsko-

NOTY O AUTORACH

Mazurskiego w Olsztynie. Magister filologii polskiej, specjalność informacja naukowa i bibliologia. Nauczyciel mianowany.

Jolanta Nagiel – nauczyciel-bibliotekarz, pracownik Wydziału Udostępniania Zbiorów w Bibliotece Pedagogicznej w Ciechanowie. Moderator Dyskusyjnego Klubu Książki w BP w Ciechanowie.

Mirosława Ostrowska – pracownik Wydziału Gromadzenia i Opracowania Zbiorów w Bibliotece Pedagogicznej w Ciechanowie, bibliotekarz systemowy.

Anna Wesółwska – nauczyciel bibliotekarz Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie Filia w Mławie. Absolwentka pedagogiki społecznej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, a także Studiów Podyplomowych Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej oraz Podyplomowych Studiów Kształcenia Pedagogicznego na UWM w Olsztynie. Miłośniczka książek, zainteresowania: psychologia i resocjalizacja.